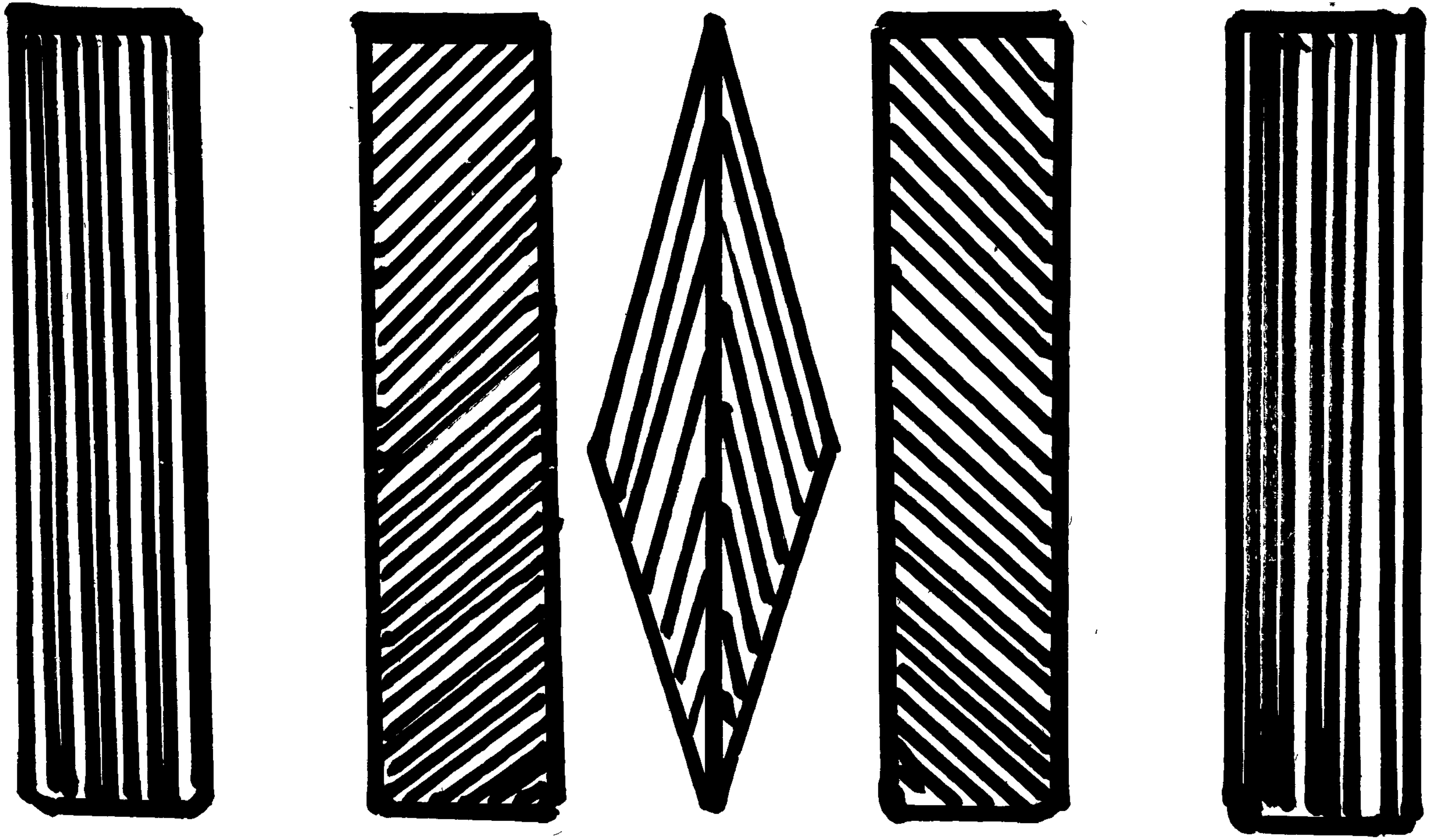

ಸ್ಥಾಪನೆ : ೧೮೬೭ **1867 - 68** ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು

ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪತ್ರಿಕೆಯು

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬದ

ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ೧೯೯೨

ಡೆ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು

(೧೮೩೩-೧೮೮೧)

ಶತಮಾನೋತ್ತರ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಬ್ಬ

(ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೯೨ ರಿಂದ)

ವರ್ಷ *1867-68*

೫ ನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ

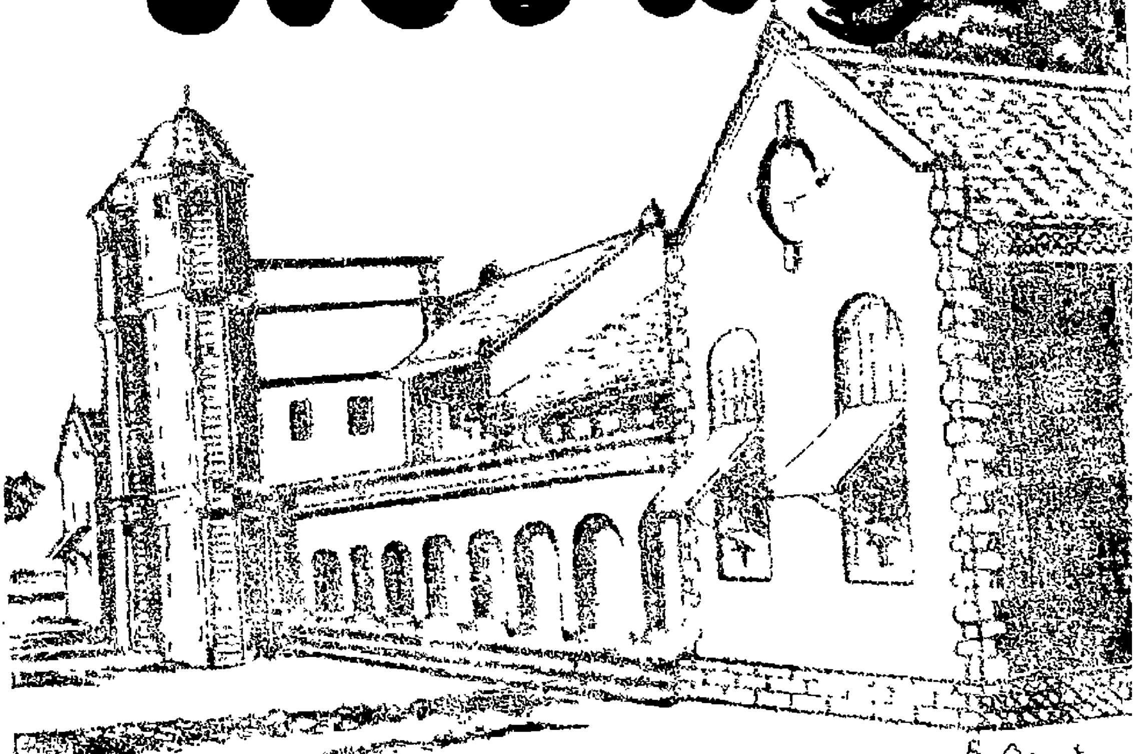

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂತಸ

ಸರಕಾರಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ತರಬೇತಿ ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ವೃತ್ತ, ರೋಡ್ ರಸ್ತೆ, ಧಾರವಾಡ

Office of the Educational Inspector, Southern Division

~~113~~

~~105~~
~~106~~

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಏಪ್ರೀಲ ೧೮೬೮

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಪುನರಾವರ್ತನವು.

ಕಲಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನಃ ಆವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಸುವದೇ ಪುನರಾವರ್ತನವು. ಪುನರಾವರ್ತನವು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯ ಸೂತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪುನರಾವರ್ತನಕ್ರಮವು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಮೇರೆಗೆ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲೆಂದು ತೋರಿ ಖೇದಪಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಿಸ್ ಎಜವರ್ಥ ಎಂಬವರು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ.

ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವು ಸುಲಭವಾಗ

೧. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಶ್ರಮವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದ್ದ. ಬೆಯಸುಕೊಳುವ ಬಾರದೆಂಬದಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ ಬಂದು

ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಮಾರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯ
ಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನಂತರ ಮುಂದೆ ಹೊಸ ವಿಷಯ
ಗಳನ್ನು ಕಲಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಪುನರಾವರ್ತನದಿಂದ
ಉಂಟಾಗುವ ಲಾಭವು ನರ್ತನ ಮೊದಲಾದ ಶಾರೀರಕ್ರಮ
ಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಅಥ-
ವಾ ಹಾಡುಗೆ ಬರೆಹ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿ-
ಯುವಾಗ ಯಾವ ನರಗಳಿಗೆ ಚಲನೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮೊದ-
ಲಿಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ನರಗಳಿಗೆ ವಿ-
ಶ್ರಾಂತಿಯು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಹ ಮೊದಲಿಗೆ ತಿಳಿಯು
ವದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭ್ಯಾಸಿಗರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ
ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ನರಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಪ್ರ
ಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅವರು ಕಲಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ
ನರಗಳ ಪ್ರಯೋಗವು ಬಹಳ ವೇಳೆ ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ
ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮ-
ಟ್ಟಿಗೂ ಅತಿ ಸುಲಭವಾದ ಸಂಗತಿ ಸಹ ಬಹು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಕಾ-
ಣುತ್ತದೆ. ರೂಢಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಂಮ ಪಾದಸ್ನಾಯುಗಳು
ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುರೋಧವಾಗಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿ
ಯುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು

ಮೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೆಲಸ ವಿಲ್ಲ, ನೀನು ಅಷ್ಟು ಬಲ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ಇಲ್ಲ, ನೀನು ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಈ ಮೇರೆಗೆ ನರ್ತನ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಷ್ಟ ತಿಷ್ಟ ಕುಣಿಯುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ಮೇರೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ನಮಗೆ ಹೊಸವಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಯೇನು ಲಾಭ ಪಡಕೊಳ್ಳದೆ ನಾವು ಬೇಗ ದಣಿಯುತ್ತೇವೆ. ಹುಡುಗರಿಗಂತೂ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸವಾಗಿದ್ದವರಿಂದ ಅವರು ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಶ್ರಮೆಗಳಿಂದ ಬಹು ಬೇಗ ದಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ. ಶಿಕ್ಷಕನು ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ, ಮೊದಲಿನ ವಿಷಯದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡಿಸಬೇಕು ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಯಿಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ,

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ, ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಭಯವನ್ನು ಬಾ-
ಲಕರು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು. ಅವನು ಹೀಗೆ ಬೋ-
ಧಿಸಬಹುದು—ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ವಿಷಯವು ಕೇವಲ ಅ-
ತುರಪಿದ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥದ್ದೇನೂ ಅಲ್ಲ, ನೀನು ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾ-
ಡಯತ್ನದಿಂದ ನೀನು ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬ-
ಥ ನಿನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ
ಹಾನಿ ಬರಲಾರದು; ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ನೀನು ಹಗುರವಿದ್ದ-
ರೆ ಒಂದೇಸಲ ನಿನ್ನ ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತಿ; ನೀನು ಹುಡುಕ
ಯವನ್ನು ಹುಡುಕು, ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ, ಸಾಕ್ಷಿ ತಿಳಿದು-
ಕೊಂಡರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಭೇದವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ವಿಚಾರ-
ಗಳಿಂದ ಆ ಬಾಲಕನ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಟಪಟಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಂ-
ತಪಡಿಸಿ, ತನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾ-
ದ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹಿಂಮೆಟ್ಟಿಸಬಹುದು.

ಬಾಲಕರು ಕಲಿತ ವಿಷಯವು ಅವರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ
ಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನನಾವರ್ತನವನ್ನು ಮಾ-
ಡಬೇಕು: ಆದರೆ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಗೆ ಚಲನೆ ಕೊಡುವದನ್ನು-
ಯಬಿಟ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಆಲೋಚಿಸದೆ ಬಾಲಕರ ಸ್ಮರಣಶ-
ಕ್ತಿಗಳ ಭಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿ-

ನರಾವರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕರಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠವು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲನ ಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಕನು ಎಳೆತನದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಕಲಿತದ್ದನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಕಲಿಯುವ ಬೇಸರಿಕೆಯುಂಟಾಗದೆ ಅಪೂರ್ವ ಹೊಸ ಸ್ವಾರಸ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿ ಬಾಲಕರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸುಬೋಧವಾಗುವದು.

ಮಿಸ್ ಎಜವರ್ಥ-ಳು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ.

ಯಾವದೊಂದು ಹೊಸ ಪಾಠ ಕಲಿಸುವಾಗ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಹೊಸವಾದ ಶಬ್ದಗಳೂ, ವಿಚಾರಗಳೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠಾಂತರವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬೋಧಕನು ಬೇಸರಪಡಬಾರದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೂ, ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಅನುರೂಪವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೇ ಪುನರಾವರ್ತನ ಮಾಡುವದು ಉತ್ತಮ. ನೀರಸ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವನು. ಒಂದು ಪಾಠವು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಕಲಿಸಿದನಂತರ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿ-

ಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯತ್ನ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವಿಷಯವು ಪೂ
ರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದನಂತರ ಅದರ ಸಂಬಂಧದ ಉದಾಹರಣೆಗ
ಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾ
ರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೋಧವಾಗುತ್ತದೋ ಆಗ ಅವ
ವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಠಿಣವಾದ ಸಂ
ಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಸಮಯವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ
ಯಿಂದ ಗೊತ್ತು ಹಿಡಿದು ಅದರ ನಂತರ ಪುನರಾವರ್ತನವನ್ನು
ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಬೋಧಕನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳ ಮುಖಚರ್ಯೆ, ಕಣ್ಣು, ಧ್ವನಿ, ನಡತೆಗಳಿಂದ ತಾನು-
ಹೇಳುವದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ಗೊತ್ತು ಹತ್ತಬಹುದು
ಆದರೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದ ಶಿಕ್ಷ
ಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಮನೋ
ಗತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೆತ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಕುಡುತನು ಹಗ್ಗ ಹರಿಸಿದ ಹಾಗೆ-
ತಾನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನೇ ಬಡಬಡಿಸು-
ತ್ತ ಹೋಗುವನು. ಅದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚುರುಕುತ-
ನವೂ, ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಆವರು ಕೇವಲ ಆಲಸ್ಯದ
ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವರು. ತೀವ್ರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವ

...ಉ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಾ-
...ಂದು ನೋಡಿ ಅವನ ಬೋಧನೆ ಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸದೆ ತ-
...ನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ
...ರುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಹೇಳಿದಂತಹವಾದರೂ
ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ,
ಅವನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಹೇಳುವನೆಂದು ಮಾ-
...ರ್ಗಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವನು. ಶಿಕ್ಷಕನು ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಉಚ್ಚ-
...ರಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಮುವೇ ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು-
...ವನು. ಈ ಮೇರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿ
...ಕೊಳ್ಳುವನು. ಇಂಥಾ ಹುಡುಗರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವೇನಂ
...ದರೆ ತಾವು ಹೇಳುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಸರಿಕೆ-
...ಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ-
...ಯಾರು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದರೆಂದು ತೋರುವದೋ, -
...ಅವರಿಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳದೆ ಪ್ರಶ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದೆರಡು
...ಸಾರಿ ಆದಮೇಲೆ ಅವರು ಪುನಃ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿ-

Shabdamandarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ

ಏಕದ್ವಿತ್ರ್ಯಾದಿಸಮಾ
ಸಾಕೃತಿಯಿಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತದಿಂದಱುಷ್ಟವ.
ಪ್ರಾಣಿಯನತ್ತಮನಿಕ
ವಾಕ್ಕಾಳ್ಬಹುಳ್ಗಳಿಂ ವಿತಳ್ಗಳಿಕೆಲಿಂಗಂ ॥೧೧॥

ಅರ್ಥ- ಏಕ, ದ್ವಿ, ತ್ರಿ, ಇತ್ಯಾದಿಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು ಸಹಜ ಸಮಾಸಲಿಂಗಮಾಗಳು. ಅವು ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತಗಳಾದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ಮಕ್ಕಂ — ನಪುಂಸಕ ಅಕಾರಾಂತಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವ ಎಕಾರಾಂತವಾಗಿ ಅಕಾರಾಂತವಾಗಲಿ ಆದನಂತರ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ ಪ್ರತ್ಯಯಿಸಬಹುದು. ಉದಾ— ಏಕಾಂಗ, ದ್ವಿಮಾತ್ರಿ ಲೋಕ, ದ್ವಿತೀಯ, ತ್ರಿತಯ, ಚತುಷ್ಟ, ಪಂಚ ಬಾಣೆ, ಶಾಣೆ, ಅಂತೆ, ಉಪತ್ರ್ಯಕ, ಶಕುನ, ದಂಷ್ಟ್ರ, ವಾ ಟಾಕೆ,

ಅಂದಂ ಹ್ರಸ್ವೇಬಂತಮ
ಬಾಂದತ್ಪ್ರಂ ಹ್ರಸ್ವಮೆನಿಬಿಂದುವಂತೆ ॥
ದ್ವ್ಯಾದಿಸಮಸ್ತಾಕ್ಷರ
ಮಾದಿವಿಕೃತಿಶಬ್ದವುತ್ತು [illegible]

ಅರ್ಥ- ಸಂಸ್ಕೃತದ ಆಕಾರಾಂತಮಲ್ಲದ ಆಕಾರಾಂತವು-
ಹ್ರಸ್ವ ಎಕಾರಾಂತಮಾಗಿ ಹೊಂದಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ - ಈಕಾರಾಂತ,
ಊಕಾರಾಂತಂಗಳ್ ಹ್ರಸ್ವಮಾಡಿ ಹೊಂದಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ. ಜ್ಞಾ
ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ಏಕಾಕ್ಷರಂಗಳಾದ ವಿಕಾರಿ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಇದೀತ
ರದಿಂ ಲಿಂಗಮಕ್ಕುವು. ಉದಾ — ವಾರ್ತೆ, ಅಭಿಲಾಷೆ, ಉದಾ-
ಹರಣೆ, ದಯೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಊಹೆ, ಅಳಕೆ, ಎಂಬಿವು ವರ್ತೆ, ಅಭಿ-
ಲಾಷೆ, ಎಂಬಂತೆ ಎಕಾರಾಂತಮಾದೊಡಂ ಲಿಂಗಮಕ್ಕುವು.
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಗೌರೀ ಸರಸ್ವತೀ ಭಾಮಿನೀ ಇತ್ಯಾದಿ ಈಕಾರಾಂತ
ಗಳೂ, ಶರಯೂ, ಕಂಡೂ, ಸ್ವಯಂಭೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಊಕಾರಾಂ
ತಂಗಳೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಗೌರಿ, ಶರಯು, ಕಂಡು ಎಂಬಂತೆ ಹ್ರಸ್ವಾಂತ
ಮಾದೊಡಂ ಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ, ಜ್ಞಾ, ಮಾ, ಶ್ರೀ, ಸ್ತ್ರೀ, ಭ್ರೂ, ಗೋ
ಇವು ಮೊದಲಾದ ಏಕಾಕ್ಷರ ಶಬ್ದಂಗಳು ಇದೀತರದಿಂ ವಿಭ-
ಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆವುವು.

ಅತ್ಯಾಂತಮುಮಿತ್ಯಾಂತಮು
ಮುತ್ಯಾಂತಮುಮಾಯುರಂತಮುಂ ನಿಜಲಿಂಗಂ॥
ಏಮುತ್ಕಾರಾದೇಶಮ.
ದತ್ತಂಬೀಸಂಧಿಧಾತೃಶಬ್ದಂಗಳಾಂತಂ॥ ೧೩॥.

ಅರ್ಥ— ಅ, ಇ, ಉ, ಋ ಕಾರಾಂತಂಗಳು ಸ್ವಭಾವ-

Shabdamanidarpana

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಏಕದ್ವಿತ್ರ್ಯಾದಿಸಮಾ
ಸಾಕೃತಿಯುಂ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತದಿಂದಿರೆ ಲಿಂಗಂ
ಪ್ರಾಣಿಯನತ್ತಮನಿರ
ತಾಕಾರಂ ಬಹುಳದಿಂ ಪೆತ್ತಳ್ದಿರೆ ಲಿಂಗಂ ||೧೧||

ಅರ್ಥ - ಏಕ, ದ್ವಿ, ತ್ರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು ಸಹಜ
ಮಾನಿಲಿಂಗಮಾಗವು. ಅವು ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯ-
ಯಾಂತಗಳಾದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗಮಕ್ಕು - ಸಂಸ್ಕೃತ
ಆಕಾರಾಂತಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವ ಅಕಾರಾಂತವಾದ
ಅಕಾರಾಂತವಾಗಲು ಬಾದದಂತೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ-
ನ್ನು ಹತ್ತಿಸಬಹುದು. ಉದಾ— ಏಕಾಂಗ, ದ್ವಿಮುಖಿ
ಯೋಗ, ದ್ವಿತಿಯ, ತ್ರಿತಯ, ಚತುಷ್ಕ, ಸೀತೆ ಬಾಲೆ,
ಶಾಲೆ, ಲತೆ, ಉಪತ್ಯಕ, ಕರುಣಾ, ದಂಷ್ಟ್ರ, ವಾಟಿಕೆ, ...

ಉದಂ ಪ್ರಸ್ಥಿಬಂತೆಮ
ಬಾದಕ್ಷಂ ಪ್ರಸಾಧು ನಿಟಿರೂದಂತೆ ||
ಬ್ರಾದಿಸಮಸ್ತ್ಯಕಾಕ್ಷರ
ಮಾದವಿಕೃತಿಶಬ್ದಮುಕ್ತಿ ವಿಧಿಯಿ

ಅರ್ಥ- ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾಕಾರಾಂತಮಲ್ಲದ ಅಕಾರಾಂತವು-

ತ್ವಕ್ಕೆ ಏಕಾರಾಂತಮಾದಿಪುಂಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ - ಈಕಾರಾಂತ,

ಊಕಾರಾಂತಂಗಳ್ ಹ್ರಸ್ವಮಾದಿಪುಂಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ. ಜ್ಯಾ

ಶಬ್ದಮೊದಲಾದ ಏಕಾಕ್ಷರಂಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಂಗಳ್ ಇದಿರ್ತ

ರದಿಂ ಲಿಂಗಮಪ್ಪುವು. ಉದಾ — ವಧು, ಅಭಿಲಾಷ, ಉದಾ-

ಹರಣ, ದಧಿ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಊಹ, ಅಗ್ರ, ಎಂಬವುವರ್ಕೆ, ಅಭಿ-

ಭಾಷೆ, ಎಂಬಂತೆ ಏಕಾರಾಂತಮಾದಪುಂಲಿಂಗಮಪ್ಪುವು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಗೌರೀ, ನಾರಸ್ತೀ, ಭಾಮಿನೀ ಇತ್ಯಾದಿ ಈಕಾರಾಂತ

ಗಳೂ, ಶರಯೂ, ಕಂಡೂ, ಸ್ವಯಂಭೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಊಕಾರಾಂ

ತಂಗಳೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಗೌರಿ, ಶರಯು, ಕಂಡು ಎಂಬಂತೆ ಹ್ರಸ್ವಾಂತ

ಮಾದಪುಂಲಿಂಗಮಕ್ಕುಂ, ಜ್ಯಾ, ಮಾ, ಶ್ರೀ, ಸ್ತ್ರೀ, ಭ್ರೂ, ಗೌ

ಇವು ಮೊದಲಾದ ಏಕಾಕ್ಷರ ಶಬ್ದಂಗಳು ಇದಿರ್ತರದಿಂ ವಿಭ-

ಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆವುವು.

ಅತ್ಯಾಂತಮುಮಿತ್ಯಾಂತಮು
ಮುತ್ಯಾಂತಮುಮಾ ಏದಂತಮುಂ ನಿಜಲಿಂಗಂ॥
ಏಮುತ್ತ ಕ್ಷಾರಾದೇಶದ.
ದತ್ತಂ ಪೀನಂ ವಿಧಾತ್ರಶಬ್ದಂ ಕಾಂತಂ॥ ೧೩॥

ಅರ್ಥ— ಅ, ಇ, ಉ, ಏಮುಕಾರಾಂತಂಗಳ್ ಸ್ವಭಾವ-

ತ: ಲಿಂಗಮಪ್ಪುವು. ಉದಾ - ಭುವನ, ಭವನ, ಶೀಲ, ಶ್ರೋ
ತ್ರ; ಕವಿ, ಗಿರಿ; ಮುನಿ; ಪಶು, ಶತ್ರು, ದಾರು; ಪಿತೃ, ಮಾತೃ, ಕರ್ತೃ
ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೀನಸ್ವರಣದಿಂ ಋಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ಆ ಕಾರಾದೇಶವು
ಬಿ ಪಿತ್ರಾರ, ಹೋತಾರ, ಕರ್ತಾರ, ಭರ್ತಾರ, ದಾತಾರ, ಜೇತಾರ
ದು; ಧಾತೃಶಿಥಾತನೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಮುಂಟು. ಈ ಧಾತೃ
ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕಲ್ಪದಿ ಸಾಂತಮಪ್ಪುಂ. ಧಾತ್ರನೆಂದು ಪ್ರಯೋಗ
ಮುಂಟು.

ಜನಮುಂ ವಸಂಸ್ಕೃತವ್ರ
ಜನಾಂತಲಿಂಗಂಗಳತ್ತಮುಂ ಧಿತ್ತತ್ರಿಸು॥
ತ್ರನಿಯೋಗಮನಂತ್ಯಾದ.
ಶನಿಮುಂ ಮಸ್ರಾಕ್ಷ ಕನ್ಮತಕ್ಕೆ ವುಲಿಂಗ॥೧೪॥

ಅರ್ಥ - ಸಂಸ್ಕೃತವ್ರಂಜನಾಂತಶಬ್ದಂಗಳಂ ತ್ರಿಯೊಳ್ ತತ್ಸ
ಮಡುಂ; ತ್ರಿತ್ತಂ ಬೇಕಸಿದ ಉತ್ತಂ ಪದೆಯುಂ, ಅಂತ್ಯವ್ಯಂಜನ
ಮೋಪಮಂ ಪಡೆದುಂ, ಲಿಂಗಮಪ್ಪುಂ - ಉದಾ - ವ್ಯಂಜನಾ
ಕ್ಷೈ ಅಕಾರಕಿಂ ಪದಶಬ್ದಗಳು, ದಿವ್, ಸ್ರಜ್, ಚತುರ್, ಮರು
ಗಂಧರ್, ಶರಭ, ವೇದವಿಲ್, ಮರ್, ಸಮವಯಸ್, ಸೂ
ಭಾಟ್, ವಿಶಾಯನ್, ಸಂಪತ್, ಗ್ರಾವ್ ಮೊದಲಾದವುಗ
ದಿವ, ಸ್ರಜ, ಚತುರ, ಎಂಬಿತೆ ಮೊದಲಾದವು

ಶಕ್, ಅಶ್, ಕ್ಷುಧ್, ತ್ರಿವಿಷ್, ಸಂಪತ್, ಪದ್, ಯಜುಸ್

ವಿದ್ಯುತ್, ಕ್ಷಿಪ್, ಪ್ರಾವೃಷ್, ವಿರುಧ್, ವಾಕ್, ಇವು ಮೊದ-

ಲಾದ ವ್ಯಂಜನಾಂತಗಳಿಗೆ ಕುಜ್ಜು ; ಅಪ್ಪು, ಕ್ಷುಪ್ಪು ಎಂಬಂತೆ

ಉತ್ವಬೆರಸಿ ದ್ವಿತ್ವಮಾಡುವಂ ; ರಾಜನ್, ಮೂರ್ಧನ್, ಅ

ರ್ಯಮನ್, ಮಘವನ್, ಶಿವನ್, ಧಾಮನ್, ಸೀಮನ್, ಆತ್ಮನ್

ಕರ್ಮನ್, ಚರ್ಮನ್, ಬ್ರಹ್ಮನ್, ಅಧ್ವನ್, ಯುವನ್, ಪ್ರಾಯನ್

ತ್ರಿಯನ್, ಇವು ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಂಜನಾಂತಂಗಳಿಗೆ ರಾಜ, ಮೂ

ರ್ಧ, ಅರ್ಯಮ, ಮಘವ, ಎಂಬಂತೆ ಅಂತ್ಯಲೋಪ ಮಾಡೆ

ವಂಬಂಗಮಕ್ಕುವು. ಸೀಮೋನ್ನಂಗಳ ಅದರ ತಗೆದರ ಕ್ಷು-

ದಂತೆ ಸೀಮ, ಆತ್ಮ, ಎಂದು ಎತ್ತಮಕ್ಕುಂ - ಮೋಗೆಂಬು

ದಂತ್ಸಾಂತದಲ್ಲಿ ಯಶ, ಯಶಸ್ಸು, ತೇಜ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಯ,

ವಯಸ್ಸು, ಮನ, ಮನಸ್ಸು, , ಶ್ರೇಯ, ಶ್ರೇ-

ಯಸ್ಸು ಎಂದು ರೂಪಗಳಾಗುವವು. ಸಹಜ ವ್ಯಂಜನಾಂತ-

ಮಾಗಿ ಕೆಲವು ಇಷ್ಟವು, ವಾಕ್, ಗಿರ್, ಗೀಃ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಗಿರೆಯೆಂದ

ಎತ್ತವ್ವಾ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಚುರತೆಯಿಂ ಪ್ರಥಮಾಬಹು.

ವಚನಂಗಳ್ ವೇದವಚನಕೃತಲಂಗಂಗಳ್ ॥

ನಿಚಿತಂ ಸರ್ವಗಣಮುನ್ನುಳ್ಳದಂ

ಪುಟಿತಜ್ಞತ್ರಿಳ್ಳಿವೃದಿಪನುದಾತ್ಪ್ರತಿಮುಖದಿಂ||೧೬||

ಅರ್ಥ- ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರಥಮಾಬಹುವಚನಂಗಳ್ತೆಮ್ಮವಿಸ-ರ್ಗಮಂಕಳೆಯೆಕನ್ನಡದೊಳ್ ಏಕವಚನಮಾಗಿಲಿಂಗಮಕ್ಕು-ವು. ಉದಾ— ಶ್ವಾನಂ, ಯುವಾನಂ, ಅರ್ವಾನಂ, ಜ್ಯಾಯಾಂಸಂ, ವಿದ್ವಾಂಸಂ, ಭಾಸ್ವಂತಂ, ಶ್ರೀಮಂತಂ, ಹನುಮಂತಂ, ಇತ್ಯಾದಿ....

ನೀನರಿಕರ್ನಾಟಕದೊಳ್
ಪೀನಂಸ್ತ್ರೀಪುಂನಪುಂಸಕೋಭಯಪುಂಸ್ತ್ರೀ||
ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಮತ್ರಿವಾಚ್ಯ
ನಾನಾವ್ಯಯಮೆಂದುಲಿಂಗಮೊಂಬತ್ತುತೆರಂ||೧೭||

ಅರ್ಥ- ಕರ್ನಾಟಕಭಾಷೆಯೊಳ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ, ಪುಲ್ಲಿಂಗಂ, ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂ, ಪುನ್ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂ, ಪುಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ, ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂ, ತ್ರಿಲಿಂಗ; ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಮೆಂದು ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗಂ, ಅವ್ಯಯಲಿಂಗಂ, ಎಂದೊಂಬ-ತ್ತುತೆರಂ - ಉದಾ— ಸ್ತ್ರೀ, ಅರಸಿ, ದೇವಿ; ಪುಂ, ಅರ-ಸಂ, ದೇವಂ; ನಪುಂ, ಕನ್ನಡಿ, ಕಳಸಂ, ಜಡೆ, ಕೊಡೆ; ಪುನ್ನಪುಂ, ರವಿಮೂಡಿದಂ, ರವಿಮೂಡಿದುದು, ವಿಧುಮೂಡಿದಂ, ವಿಧುಮೂಡಿದುದು, ಮಂಗಳನಿವಂ,

ಮಂಗಳವಡು, ಗ್ರಹಂಗಳ್ಗೆಲ್ಲಂ ಪುನ್ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂಗಳ್, ಆಳ್,
ಬಂಟ, ಬಸಂತಂ, ಮಲಯಾನಿಲಂ, ಗಾಡಂ, ಇವೆಲ್ಲಂ ಪುನ್ನಪುಂ-
ಸಕಂಗಳು; ಪುಂಸ್ತ್ರೀ, ಇವರ್ ಪುರುಷರ್, ಇವರ್ ಸ್ತ್ರೀಯರ್,
ಅವರ ಗಂಡಸರ್, ಅವರ್ ದೇವಿಯರ್, ತೊಟ್ರಿಂಬುಡು ಇದ-
ಸಂತಿ; ಸ್ತ್ರೀನಪುಂ, ಆವೆಣ್ಜಾಣೆ, ಅವೆಣ್ಬಂದುದು,
ಆಕಸ್ಮಿಲ್ಲಕ್ಷಣೆ, ಈ ಕನ್ನೆ ಪೊಲ್ಲದು, ಸತಿ, ಪಾರ್ವತಿ,
ದೇವಿ ಎಂಬಿವು ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕಂಗಳ್; ತ್ರಿಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಸೀವರಸಂ,
ಸೀವರಸಿ, ನೀಂಪಕ್ಕು, ನೀನ್, ಆನ್, ತಾನ್, ಕಸು, ಕಸುಳ್ಗೆ,
ಮಗುವು, ಕೂಸು, ಸೊಂಡಿ, ತಿಸಿ, ಕೆಳ್ಗೆ, ಎಂಬಿವು ತ್ರಿಲಿಂಗಂ-
ಗಳ್; ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ನೆಕರದನಿಪಂ, ನೆಕರದಳ್ತಳ್, ನೆರಿತ್ರ-
ಕು, ಅಭಿಮಾನಿ, ದಾನಿ, ಸಾಧು, ಧವಳ, ಚಂಡ, ಹೇಡಿ,
ಇವು ಮೊದಲವು ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗಂಗಳ್; ಅವ್ಯಯಲಿಂಗಂ-
ಗಳ್, ಕಮ್ಮಿದಂ, ಕಮ್ಮಿದಳ್, ಕಮ್ಮಿತು, ಭಾಂಕನೆ, ತೊಟ್ಟನೆ,
ಪಿಟ್ಟನೆ, ಕಮ್ಮನೆ, ಇಮ್ಮನೆ, ಸುಮ್ಮನೆ, ಪಿಟ್ರನೆ, ಕಟ್ಟನೆ,
ಬಟ್ಟನೆ, ತಳ್ಳನೆ, ಬೆಟ್ಟಂ, ಬೆಟ್ಟರಂ.

ವಚನಸಾಮಾನ್ಯಂ

ತ್ರಿಗಳುಂ ಗುಣವಚನಸರ್ವನಾಮಬಹ
ಳಗಳುಂ ಕೃತ್ತದ್ಧಿತಸಂ

ಪ್ರಗಳುಂ ಸಲೆ ವಾಕ್ಯಲಿಂಗಮೆಂದಿಕ್ಕುಮಱಿಂ ॥ ೧೮ ॥

ಅರ್ಥ — ನೀನ್, ಆನ್, ತಾನ್, ಎಂಬಿವುಂ; ಗುಣವಚ
ನಮುಂ, ಸರ್ವನಾಮಮುಂ; ಬಹುವ್ರೀಹಿ, ಕೃತ್ತುಂ; ತದ್ಧಿ
ತಮುಂ; ಸಂಖ್ಯೆಯುಂ ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನಲಿಂಗಮೆಂದು ಅಱಿ-
ವಿದಿಯುಂ ಅರಿವುದು. ಉದಾ — ನೀಂ ರಾಮಂ, ನೀಂ ಸೀತೆ-
ನೀಂ ಗಿಳಿ, ಆಂ ಶಿವಂ, ಆಂ ಗೌರಿ, ಆಂ ವಂದಿ; ತಾನವಂ, ತಾ-
ನವಳ್, ತಾನದು; ಗುಣವಚನ, ಇನಿಯಂ, ಇನಿಯಳ್,
ಇನಿಯದು; ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ, ಪೆರಂ, ಪೆರಳ್, ಪೆರದು; ಬ
ಹುವ್ರೀಹಿ, ಅಲಂಪುಗೊಂಡನವಂ, ಅವಳ್, ಪುಸಿಗೊಂಡಳ್,
ಅದು ಸಾಸಿಗೊಂಡುದು; ಕೃತ್ತಿಗೆ, ನೋಡಂ, ನೋಡುವಳ್, ನೋ
ಡುದು; ತದ್ಧಿತಕ್ಕೆ, ಬಿಲ್ಲಾಳಂ, ಬಿಲ್ಲಾಳಳ್, ಬಿ
ಲ್ಲಾಳದು; ಸಂಖ್ಯೆಗೆ, ಸಾಯಿರವೆಂಟರ್, ಸಾಯಿರವಾ
ಸ್ಗೆ.

ದೊರೆವಪದವ್ಯಯಲಿಂಗಂ
ಸಲೆ ಸರ್ವವಿಭಕ್ತಿಗಂ ತ್ರಿಲಿಂಗಕ್ಕಂ ತಾಂ ॥
ನಿಂದಪದಸತ್ರಿತಯಕ್ಕಂ
ಸಲೆಯಾವಸಿವಿಕಾರಮಿಲ್ಲದರ್ಥಮನಿರ್ಕಂ ॥ ೧೯ ॥

ಅರ್ಥ — ಅವ್ಯಯಲಿಂಗಮೆಂಬುದು ಸರ್ವವಿಭಕ್ತಿಗಂ, ಮೂ

ಸ್ತ್ರೀ ನಪುಂಸಕಕ್ಕಂ, ಅರ್ತ್ರಿಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಕ್ಕಂ, ಸಂಯೋಗಿ
ದ್ವಿತೀಯಾ ನಕ್ಷತ್ರ. ಮಧ್ಯದ. ಉದಾ — ಸಿನಿಗಂಬಂ
ಪನಂ ಬಳ್ಳಿಗೆ ನಿಗಮೊತ್ಥಂ ಬಂಧನಂ ಬುದ್ಧ್ರಥಮ ಯೆನಂಪುದು,
ಸುರತದಸಂ ದನಂ ಸ್ವರಕಣ್ಣುಯಕ್ಷುದಮಾನ ಪುತ್ರಿಮಾ,
ಕಕಾರಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ವರಭಾದುವಿಕೋಂಬರ್ತ್ತ ಪಾಠಕಂ,
ದರವಂದಾರದಿ ವಿಷಯರಗಾಷುರಷ್ಟ್ರ ಕೃತಾಂತನಂ ಕುವಿ,
ಸರಕಮ್ಮ ಮೊಲ್ಹ್ರುಬಾರನಿದಿರಕ್ಷ ಸುದೇಕ್ಷ್ಲಿ ಸಿನಿಂ ಕುವಿ-
ವಕ್ಷ॥ ಚಕ್ಷುರಂ ಮಂಡಕಂ ಬಳ್ಳಿ ಚಕ್ಷುಕ್ಷ ಮಂ ನು ಬಕಸಿಂ-
ಬಕ್ರಿಯೆ ಯೆನಂಪುದು. ಅಂತರಂ ದಂ ಬಳ್ಳಿ ಪಂಚಮಿ-
ಯಂ ಅದಂ ದಂ ಬತ್ರಕೆ ಯೆನಂಪುದು. ಷಷ್ಠಿ, ಸಪ್ತ
ಸ, ಬರದನಂಬ್ಬುತುರ್ಥಿ ಯೆನಂಪುದು. ಸುತ್ರಿಸಂಬ
ಬ್ಬಸಕ್ತಿಯೆನಂಪುದು. ತ್ರುಬಂಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ರೆಸಿಂದಂ, ಸುತ್ರೆ
ಸೊಂದರ್ಕೆ, ಸುತ್ರಸಿಂದುದು. ವಚವತ್ರಯಕ್ಕೆ, ಭಾಂ
ವನೊಂದರ್ಗೆ ಬಂದಂ, ಮೆಲ್ಲ ನಿವರ್ನಮಿದರ್, ನೆಟ್ಟನೆ-
ಬ್ಬರುಕೊಂಡರ್.

Notice

जाहीरात.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कूलमास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर साहेब दक्षिण भाग यांजकडू
तीन महिन्यांनी इन्स्पेक्शन रिपोर्ट पाठवावे असा हुकूम
झाला आहे. तो हुकूम स्कूलची स्थितीचा ध्यानांत
हे असें समजावें. स्कूलची स्थितीचे तपशील
दर तिमाही पाठवावें. कळावें तारीख १ माहे

(Signed) W. D. Russell

एज्युकेशनल इ. द. भाग.

जाहिरात. दक्षिण भागांतील सर्व स्कूलमास्तर
कसबा एन्कनमुळीं तालूक निकेडी येथील मास्तर
तो आपली खुशी, त्या शाळेचा चार्ज घेतल्यापासून
या अभ्यास यांजला न वाढविला शाळा असतां
त आणली. मार्च महिन्यांत आठ दिवसांची हजेरी
भरली नव्हती. असें कळून आल्यावरून त्याहून
चापणार कशी करतात ...

आह्मांस असें कळून येतें कीं, नार्मलस्कुलांतील विद्यार्थी बाहेर शाळांवर पाठविले जातात त्यांजला त्यांचे कराराप्रमाणें तीन वर्षें काम केलें पाहिजे तें काम तितकी मुदत न करण्याचे इराद्यानें शाळेची स्थिती अगदीं वाईट करितात याजकरितां असें कळविण्यांत येत आहे कीं, जो मास्तर शाळेचें काम चांगलें रीतीनें करणार नाहीं त्याजला कराराच्या मुदतीपर्यंत कमी पगार देण्यांत येऊन नंतर त्यास शाळाखात्यांतून काढून टाकलें जाईल. ता० १ एप्रिल १८६७

(Signed) W. A. Russell,

इन्स्पेक्टर न० द० दक्षिणभाग.

The Examination of T. C. Students.

ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ
ಪರೀಕ್ಷೆ.

ಈ ಊರಲ್ಲಿಯ ಟ್ರೇನಿಂಗಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯು
[illegible]
[illegible]

ಕನ್ನಡ ವಾಚನ- ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ೧ನೇ ಭಾಗ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ-ಇತಿಹಾಸ, ಕನ್ನಡ ಬಾಲವ್ಯಾಕರಣ, ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ಒಂದುವರಿ ಅಧ್ಯಾಯ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಚನ ೫ನೇ ಪುಸ್ತಕ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದ ರೂಪಾವಳಿ, ಧಾತುರೂಪಾವಳಿ, ಮೊದಲನೇ ಪಾಠದ ಪುಸ್ತಕ. ಇಂಗ್ಲಿಷ ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕ ಭಾಗ ೨ನೇದು. ಅಂಕಗಣಿತ, ಬೀಜಗಣಿತ, ಮೂಲದ ಮೀಕರಣಗಳು, ಕರಣಿ, ಯುಕ್ಲಿಡನ ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕದ ೪೮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು. ಭೂಗೋಲ ೪ ಖಂಡಗಳೂ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವೂ, ಭೂಗೋಲದ ಮೇಲಿನ ಕೃತ್ಯಗಳು ೨೦ ಮೋಡಿ ಹೊಸಗಳು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸ ೨ ಭಾಗಗಳು. ಶಿಕ್ಷೋಪಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ ೩೫ ಪಾಠಗಳು.

೬ನೇ ವರ್ಗ.

ಕನ್ನಡ ವಾಚನ, ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ೨ ಭಾಗಗಳು, ಕನ್ನಡ ಬಾಲವ್ಯಾಕರಣ, ಪ್ರೌಢ ಬಿ ೧೩ ಪ್ರಕರಣಗಳು. ಇಂಗ್ಲಿಷ ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕ ೧ನೇ ಭಾಗ ೪ ಪಾಠಗಳು. ಅಂಕಗಣಿತ, ಬೀಜಗಣಿತ ವರ್ಗಸಮೀಕರಣ ಆರಂಭ. ಯುಕ್ಲಿಡನ ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕದ ೧೧ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು. ಭೂಗೋಲ ೩ ಖಂಡಗಳು. ಶಿಕ್ಷೋಪಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥ ವಿಜ್ಞಾನ ೧ನೇ ಭಾಗವು. ಹಿಂದುಸ್ಥಾ

ಕನ್ನಡ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸ ೨ ಭಾಗಗಳು.

ಮೂರನೇ ವರ್ಗ.

ಕನ್ನಡ ವಾಚನ, ಮೂರನೇ ಪುಸ್ತಕ, ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ೬೦ ಪುಟಗಳು ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ೪೨ ಪುಟಗಳು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ವಾಚನ ೪ನೇ ಪುಸ್ತಕ: ಇಂಗ್ಲಿಷ ೧ನೇ ಪುಸ್ತಕ; ಭೂಗೋಲ ಏಶಿಯಾ, ಯೂರೋಪ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಇವುಗಳ ಪುಸ್ತಕ———ಗಾರಿಟ ಧಾರಕ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸ ೬೦ ಪುಟಗಳು. ಸೀಹೋಪಂತರ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ೧೬ ಪುಟಗಳು.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು.

ಗಣಿತ.

$$\frac{೨\frac{೫}{೭}+\frac{೨}{೪}+\frac{೨}{೩}}{೫};\quad \frac{\cdot ೫೫೮೧೪\cdot ೦೨೭}{\cdot ೦೦೧೫}$$

$$\frac{೧\frac{೨}{೩}-\cdot ೦೬}{೭\times ೧\cdot ೫}\times\frac{\frac{೨}{೩}+\frac{೫}{೭}-\cdot ೨}{೫}$$

ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ೧೪೫ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ೧೫ ಮಣ ಅಕ್ಕಿ ತಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ೭ ಮಣ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾರಿದನು.

ಉಳ್ಳದ ತುಣ್ಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎರಡು ಪಾಯಿಂಟಾಗಿದೆ
ಕಿಸಿದನು. ಮತ್ತಾಕೆ ಬಾಕ್ಸ್ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಶೇಷ ಮಾಡಿದ
ಕ್ಷ್ಮ, ಬಾಕಿ ತುಪಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಮೊತ್ತವು ಎಂತ
ಯಾಂಬವನು ಕ್ಷ ಪಟ್ಟದಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಘಂಟೆಗೆ ಎ
ಟ್ರೈನ್ನು ಹೊರಡುವ ದಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅವನು ಗಂಟೆಗೆ ದಿವ
ಸಂದಕ್ಕೆ ೩ ಮೈಲು ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಅದೇ ದಿವಸ
ಗಂಟೆಗೆ ಬ ಯಾಂಬವನು ಎ ಪಟ್ಟಣದಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವ ದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಅವನು ಗಂಟೆಗೆ ಎ ದಿವಸಕ್ಕೆ
ಮೈಲು ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಎಷ್ಟು
ಕ್ಕೆ ಬಾಕ್ಸ್ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುವದು? ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ
ಸೇರುವ ಪಟ್ಟಗಳ ಅಂತರ ಬಾಕ್ಸ್ ಮೈಲು?

೪ $\frac{ಕ್ಷ+ಅ}{ಬ} + \frac{ಕ್ಷ-ಬ}{ಅ} = ಅ+ಬ$. ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

೫ $\frac{ಕ್ಷ + ೨}{ಕ್ಷ - ೨} - ಕ್ಷ - ೫ = \frac{ಅ + ೨}{೪}$. ಕ್ಷ = ಎಷ್ಟು?

೬ $ಅ\sqrt{ಕ್ಷ} + (ಅ-ಬ)\sqrt{ಕ್ಷ} = ೨\sqrt{ಅಕ್ಷ + ಬಕ್ಷ}$. ಕ್ಷ = ಎ

೭ ಎಪ್ಪತ್ತನೇ ಮತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ, ೭೨ನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ
ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರಿ.

ಭೂಗೋಲ.

ಪೂರ್ವಮಹಾದ್ವೀಪವನ್ನು ಪ್ರಥಮದ, ಪಶ್ಚಿಮದಕ್ಷಿಣದ ಮಹಾದ್ವೀಪವೆಂಬುವದಕಾರಣವೇನು! ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಮಹಾದ್ವೀಪವು ಯಾವುದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾದದ್ದು ಪ್ರಶ್ನೆ!

೧ ಪ್ರಧಾನದಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಚಿಮದಯಾದೆಗಳೊಂದುವಸ್ತುಪದದೇಶಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಧಾನಿಗಳನ್ನು ಬರೆ!

೨ ಯುರೋಪಿನ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದದೇಶಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಬರೆ!

೩ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯಾವದು! ಅದು ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

೪ ಯಾವದೇಶ ಯಾವಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಡಿದಕಡೆಯಾಸಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ ಸಮುದ್ರಗಳಿಗೆ ದಾರಿಯಹುದು.

೫ ಸಹಾರಾಪ್ರಾಂತದ ಯಾವಪ್ರಾಂತಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿಯಾವವು.

೬ ಕೆಲಬಂದರಗಳು ಯಾವು! ಬಂದರು ಯಾಕೆ

ಅಂಶ ಆಗಲು? ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಬಂಧ ಯೂನಿವ

ಉಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಾಯ್ಪಿಕ್ಸ್‌ಗ ಕೇಳದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಭಾಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂ ವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಗುಣಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಾಂ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿ.

ಸಂ	ಹೆಸರು.	ಜಾತಿ	ವಯಸ್ಸು.	ಗ್ರಾಮೊವ್ರಾರು.	ಗುಣಗಳು.
೧	ರಾವಜೀ ಸಂಭಾಜೀ	ಮರಾ	೧೯	ಸದಲಗಾ	೧೯೪
೨	ನಾರಾಯಣ ಅಪ್ಪಾಜೀ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಧಾರವಾಡ	೧೮೪
೩	ಮಾನಾಜೀ ತೇಜೋ	ಕ್ಷೇತ್ರಾ	೧೯	ಶಿರಸಂಗಿ	೧೮೧
೪	ವೆಂಕಟರಾವ ರುದ್ರೋ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಕುರ್ತಕೋಟಿ	೧೮೭
೫	ಗೋವಿಂದ ರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಶಾಲಕೆರೆ	೧೮೭

೬	ರಘುನಾಥರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಸವದತ್ತಿ	೧೬೨
೭	ರಾಮಚಂದ್ರಮಂಗೇಶ.	ಸಾರಸ್ವತ	೧೯	ಬೆಳಗಾವಿ	೧೬೦
೮	ವಿನಾಯಕಭಾಸ್ಕರ.	ಬ್ರಾ	೧೯	ವಿಜಾಪುರ	೧೫೪
೯	ಶಿವಪೂಜ	ಲಿಂ	೧೮	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	೧೫೪
೧೦	ಗೋಪಾಲಗೋವಿಂದ	ಬ್ರಾ	೨೦	ಬಡಗಾವ	೧೪೪
೧೧	ರಾಮಚಂದ್ರವಿನಾಯಕ	ಬ್ರಾ	೨೦	ನರಗುಂದ	೧೪೨
೧೨	ಅಡಿವೆಪ್ಪಮಾದಪ್ಪ	ಲಿಂ	೧೮	ಸವದತ್ತಿ	೧೪೨
೧೩	ಶ್ರೀನಿವಾಸವೆಂಕಟೇಶ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	೧೩೮
೧೪	ಶಂಕರಜೀವಾಜಿ	ಬ್ರಾ	೧೮	ಜಂಬಮುಖಿ	೧೩೭
೧೫	ವಿಠಲಗಣೇಶ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೧೩೨
೧೬	ವಿಷ್ಣುಕೃಷ್ಣ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಹುನಗುಂದ	೧೩೨
೧೭	ಜಯವಂತಬಾಬುರಾವ	ಮರಾಠ	೨೦	ಬೆಳಗಾವಿ	೧೩೦
೧೮	ಪಾಂಡುರಂಗಬಾಳಕೃಷ್ಣ	ಬ್ರಾ	೧೮	[illegible]	೧೨೮
೧೯	ಸುಬಾನಾನರಸಿಂಗ	[illegible]	೧೮	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೧೧೪
೨೦	[illegible]ಜೀಗೋವಿಂದ	ಬ್ರಾ	೧೮	ಜಲಾಲಪುರ	೧೧೨
೨೧	[illegible]	ಬ್ರಾ	೧೯	ಸವದತ್ತಿ	೧೧೧
೨೨	[illegible]	ಬ್ರಾ	೧೮	ಶಹಾಪುರ	೧೧೦
೨೩	[illegible]	ಬ್ರಾ	೧೯	[illegible]	೧೦೮

೨೪	ಅಣ್ಣಾಜೀರುದ್ರೋ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಬೆಳ್ಗಾವಿ	೧೦೪
೨೫	ತಿಕಲಸದಾಶಿವ.	ಬ್ರಾ	೧೮	ಮಾನಾವಿ	೯೬
೨೬	ಗುಳ್ಳಪ್ಪಾಹುವಪ್ಪಾ	ಲಿಂ	೧೯	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	೯೪
೨೭	ಶಿವರುದ್ರಮುಲ್ಲಪ್ಪಾ	ಲಿಂ	೧೭	ಯಮಕನಮರಡಿ	೯೪
೨೮	ಕೃಷ್ಣಾಜೀವೆಂಕಸೋ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಸಂಕೇಶ್ವರ	೯೩
೨೯	ವೆಂ. ರಾಜೀರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಮುಧೋಳ	೭೭
೩೦	ವೆಂ. ಶ್ರಾಜೀನಾರಾಯಣ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಜಮಖಂಡಿ	೭೭
೩೧	ವೆಂ. ರಾಜೀಕಾಶೀನಾಥ.	ಬ್ರಾ	೧೭	ಯಮಕನಮರಡಿ	೭೧
೩೨	ಗೋಪಾಳರಘುನಾಥ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೭೧
೩೩	ಶಿವಯೋಗಿನಿಷಣ್ಮುಖ.	ಲಿಂ	೧೭	ಶ್ರೀಪುರ	೮೩
೩೪	ಶಿವಲಿಂಗರಾಚಯ್ಯಾ	ಲಿಂ	೧೭	ಖಾನಾಪುರ	೮೨
೩೫	ಗುಂಡೋರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೯	ಯಮಕನ	೮೭
೩೬	ರಾವಜೀಲಕ್ಷ್ಮಣ.	ಬ್ರಾ	೧೭	ಸಂಕೇಶ	೮೭
೩೭	ಸಂ. ಜೀವರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಮಮ್ಮಿಗಟ್ಟಿ	೮೩
೩೮	ಹನುಮಂತರಾಮಚಂದ್ರ	ಬ್ರಾ	೧೭	ಹುಕ್ಕೇರಿ	೫೭
೩೯	ಶ್ರೀನಿವಾಸಅಣ್ಣಂ.	ಮು	೧೭	ಬೆಳ್ಗಾವ	೪೫

Educational Intelligence.

ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ವರ್ತಮಾನಗಳು.

ಈ ತಿಂಗಳಿನ ೧೬ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೦ ಜನ ಉಮೇದವಾರರು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪವಯಸ್ಸಿನ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಬರೆಯೋಣ ಚನ್ನಾ ಬರದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸುಮಾರು ೪೨ ಜನ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಉಳಿದ ೪೭ ಜನರ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕಡೆತನಕ ಆಯಿತು. ಇವರಲ್ಲಿ ೪೫ ಜನರು ಪೂರ್ಣಗುಣಗಳ ಮೂರನೇ ಪಾಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡುವವರಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರಿದ್ದರೆಂದು ನೋಡಿ ನಾವು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡ ಬರೆಯೋಣದಲ್ಲಿ ಆಗತಕ್ಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಯು ಇನ್ನೂ ಆದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಾಸ್ತರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವರೆಂದು ನಾವು ಕೋರುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಮಾಸ್ತರರು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳು ಇರುತ್ತವೆಂದು-

ನಾವು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪಾಟವುಂಟಾಗುವವರೆಗೆ ಮೂಲಾರಂಭವು ಭಾಷೆಯ ಸುಧಾರಣೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯರ ಜನರು ಮಾಣಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟರನ್ನದ ಪ್ರಾಸ್ಪೆಕ್ಟರರನ್ನು ನೇಮಿಸುವದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸರಕಾರದವರು ಮಾಹಿಯಾನಾ-೨೦೦ ರುಪಾಯಿ ತಲಬಿನ ಸಾಂಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಮೆಹೆರ್ಬಾನ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಘೋರಗಳವರು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾದಗಿಗೆ ಹೋಗುವ ಆಲೋಚನೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ನಿಂತ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಡಿ. ಇ. ರು ಇದೇ ಮುಕಾಮಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಕಾನಡಾ ಜಿಲ್ಲೆಯವರು ಇನ್ನು ಬಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಧಾರವಾಡದವರು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗಿ ಸುಮಾರು ೨ ತಿಂಗಳಾದವು:

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಡಿ. ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರರಾದ ರಾ. ರಾ. ಚನಬಸಪ್ಪನವರಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬದಲಿ ಆಗುವದೆಂದು ವರ್ತಮಾನವದೆ.

ರಾ. ರಾ. ಕನ್ನಡ ತ್ರಾನ್ಸ್ಲೇಟರರಾದ ಗಂಗಾಧರಯ್ಯನವರು ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ನವನೀತ ಗ್ರಂಥ ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದರಿಂದ ಇದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಛಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಚ್ಚು ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಇಡುವ
ವ ಹೊನ್ನಾಳ್ಳಿಯ ಭಾವಿಮಾನೆಯವರು ಮೆ. ಈಶ್ವರಧೋ
ನ್ಗವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಯಾರತು ಸಹಸ್ರರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು
ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡದಕ್ಕೆ ಅಧೂರಿಗಳು
ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಭಾವಿಮಾನೆಯವರ

ಕನ್ನಡ ಅಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವಿಶೇಷಪ್ರಂ
ತ್ನಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅವು ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದ
ದು ಕೇಳಿ ಬಹು ಖೇದವಾಯಿತು. ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಅಚ್ಚು ಛಾಪಖಾನೆಯೂ ದಕ್ಕೊತ್ತನ
ಮ್ಯಾಗಝೀನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳಾಗುವದು ಸಾಧ್ಯ
ವಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಾದ ಹೊರತು ಈ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಂತ
ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುವದೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.

Correspondence.

ಪತ್ರಗಳ ಸಾರಾಂಶವು-

ಉಗರಗೊಳ್ಳ ತಾಲೂಕ ಪರಸಗಡ— ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು-
೪೦।೪೫ ಹುಡುಗರು ಇದ್ದಾರೆ. ಶ್ರಾ॥ ಎ. ಸಿ. ಯಾತ್ರೇಲಿದವ
ನಿಶಾನಗಳನ್ನು ದೇಸಾಯಿಗಳಾದ ರಾ. ರಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ
ರವರು ಶಾಲೆಯ ಪಂತರನ್ನು ತಗೊಂಡು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಹು
ಡುಗರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೈಜು
ರುಪಾಯಿಯ ಮಿಠಾಯಿಯನ್ನು ಹಂಚಿದರು.

ಬಾದಾಮಿ— ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೬೦ ಜನ ಹುಡುಗರಿದ್ದಾರೆ. ಸ

ದತ್ತವಿಲ್ಲದ ಪಟ್ಟಣವಾದರೂ ಇಲ್ಲ; ಶಾಲೆಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರೇ ಮಾಡ-
ದಿವಸವೆ. ಕರ್ತೃಕ ಭೋರೆಗಳವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಹುಡುಗ-
ರಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಮ್ಮ ಸಂತಸವನ್ನು ಮಾಡ-
ಕೇಳಿದಾರಂತೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬೇಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡ-
ದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸ್ವಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ ಕನ್ನಡ ಶಾ-
ಲೆಯುಂಟು; ಅದನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂ-
ದು ಹೇಳಿದರು. ಅದೇ ದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿತಚಿಂತಕರು
ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ರಜಿಸ್ಟರಬುಕ್ಕಿ-
ನೊಳಗೆ ಬರೆದರು. ಮಾಮಲೇದಾರರೂ, ಫೌಜದಾರರೂ
ಶಾಲೆಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಗಿನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯ
ಸಾಮಾನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. (ಸುಪತ್ರ ಬರೆದವರು ಶುದ್ಧ ಬರೆಯುವ
ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡು-
ತ್ತೇವೆ ಸಂ.ಕ.)

ದೇವನಗಿರಿ ತಾಲೂಕ ಕಡಜ್ಜಿ - ಶಾಲೆಯ ಸಹಶಿಕ್ಷಕರಾದ ರಾ.
ರಾ. ಬ್ರ. ದೀಕ್ಷಿತ ಮಹಾರಾಯರು ತಾ।। ೯ನೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ ದಿವ-
ಸದಂದು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ - ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ-
ಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟಿದರು. ಇವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

Historical Events.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

೧ ಆದಾಮನೂ, ಹವ್ವಳೂ – ಕ್ರಿಸ್ತಯನ ಜನನಕ್ಕಿಂತ ಇಬ್ಬರೂ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೪೦೦೪ ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಕ್ರಿಸ್ತಜನರಲ್ಲಿ ೩೦೦ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಹೇಳುವದು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೩೬೧೬ ವರ್ಷಗಳೆಂತಲೂ, ಬಹು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಹೇಳುವದು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೬೯೮೪ ವರ್ಷಗಳೆಂತಲೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಇನಾಕನ ಕಥೆಗಳು – ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ [illegible] ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವಂತೆ. ಆದರೆ ಇನಾಕನು ಕಲ್ಪಿತ ಪುರುಷನೆಂದು ಬಹು ಮತವುಂಟು.

---

೨ ಯುಗಗಳು – ಕ್ರಿಸ್ತಿಯನ್ ಇತಿಹಾಸಕರ್ತರು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನ್ಮಕಾಲವರೆಗೆ ಹೋದ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ೬ ಯುಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ – ೧ನೇದು, ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜಲಪ್ರಳಯವರೆಗೆ ವರ್ಷಗಳು ೧೬೫೬ – ೨ನೇದು, ಜಲಪ್ರ-

ಳಯದಿಂದ ಅಬ್ರಹಾಮನ ವೇಳೆವರೆಗೆ, ೪೨೭ ವರ್ಷಗಳು-ಇರುವವು, — ಅಬ್ರಹಾಮನಿಂದ ಮೋಶೆಯು ಈಜಿಪ್ತ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಕಾಲದವರೆಗೆ, ೪೩೦ ವರ್ಷಗಳು — ಇರುವವು, ಅಬ್ರಹಾಮನಿಂದ ಸಾಲೋಮನನು ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ವೇಳೆವರೆಗೆ, ೪೭೯ ವರ್ಷಗಳು — ಇರುವವು, ಆ ಗುಡಿಯ ಕಾಲದಿಂದ ಜೆರೂಸಲೇಮು ಹಾಳಾದ ಕಾಲದವರೆಗೆ ೪೨೪ ವರ್ಷಗಳು— ಇರುವವು, ಜೆರೂಸಲೇಮು ಹಾಳಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನ್ಮಕಾಲದವರೆಗೆ ೫೮೪ ವರ್ಷಗಳು.

---

೪ ಹೊಲಗಳು - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹದನಮಾಡಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವ ಯುಕ್ತಿ ಜಲಪ್ರಳಯವಾದನಂತರ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೊರಬಂತು. ಈ ಯುಕ್ತಿಯು ಮೊದಲು ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

---

೫ ಅಜೀನಿಯನ್ಸ್ - ಈ ಮತದವರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೪೭ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದರು. ದೇವರು ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಇವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಬಾಯಬಲದ ಜೀನಿಸಿಸ್ ಎಂಬ ಭಾಗದ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಇವರು ಆಧಾರವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ಹೊಸ ಮತದವರ-

ಅನುಯೋಗಗಳು ಈಗ ಮೊಂಟ್ವೆಸ್ರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಓಹವೆ- ಟೋರಿಸೆಲಿಯೆಂಬವನು ಸನ್ ೧೬೪೩ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹವೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿದನು. ಪಾಸ್ಕಲ್ ಎಂಬವನು ಸ. ಸನ್ ೧೬೪೭ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾರವು ಹವೆಯ ಉನ್ನತಿಯ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇತ್ತಲಾಗಿ ಹಾಲೀ, ನ್ಯೂಟನ್ ಮೊದಲಾದವರು ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಹವೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಮಾಗ್ದಿಬರ್ಗ್ ಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಓಥೋಯೆಂಬವನು ಸನ್ ೧೬೫೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾತಾಕರ್ಷಕ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೧ ಸಂಚಿಕೆ ೨.

ಬೆಳಗಾಂವಿ, ಮಾರ್ಚಿ ಮೇ ೧೮೬೬.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

೧. ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೇ ಚಟಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡಬೇಕು.

ಚಟಗಳು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಯಿರತಕ್ಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪದರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಹಗುರಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವು ಸಂತೋಷಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿವಸದ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದಲೂ, ಅಂತಸ್ಥವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದಲೂ ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ನಡತೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಚಟಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನಸಿಕ ಚಟಗಳು ಕಡಿಮೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದವುಗಳಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ, ಯಾವದೊಂದು ನಿಯಮದ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಆ ನಿಯಮದ ಮೂಲತತ್ವಗಳ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸು-

ಬಿಸುವ ಚಟವು ಬಾಲಕರಜ್ಞಾನಕಲೆಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಗೊಳಿಸುವ ಲ್ಲಿ ಬಹುಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಚಾರದ ಚಟಗಳೂ, ನವತೆಯ ಚಟಗಳೂ, ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಆವರ್ತನಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಲಪಾಠ- ಸದಿಂದಲೂ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವಂ ಥಾದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಯತ್ನಮಾಡುವದರಿಂದ ಸಾಗ್ಗನೆ ಅತಿಸು ಲಭವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಒಳ್ಳೇ ಚಟ್ಟಗಳು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಂ ಟಾಗುತ್ತವೆ. ಲಕ್ಷ್ಯ, ವಿಚಾರ, ಸಂಗತಿಕರಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಸ ದ್ಗುಣ, ಧಾರ್ಮಿಕತ್ವ ಇವುಗಳ ಚಟಗಳು ಉದಾಹರಣೆಯ ಬಲದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಲ- ದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಯುಗತನೀಯವರು- ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಗುಣವು ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ ಬಹು ಜಾಗ್ರ- ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಪಸ್ವಗಾರವಾಗಬಾರ ರು, ಅವರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವೇ ಉದ್ಯೋಗದ ಚಟವುಂಟಾಗುವದು. ಸ್ಥಿರತೆಯ ಹೊರತು ನಿಯಮವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಕಲಿಸಲಾಗದೋ,

ಹಾಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸದ ಹೊರ್ತು ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಹುಡುಗರಿಂದ ಮಾಡಿಸಲಾಗದು.

ಲಾಕ್ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ, ಬೇರೆಯವರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಗುಣಗಳೂ, ದೋಷಗಳೂ ಬಾಲಕರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಬ್ಬಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಕೊಡಲಾಗದು. ಯಾವ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯನ್ನು ಬಾಲಕರು ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ತಾವು ಸ್ವತಃ ಕೈಕೊಳ್ಳುವರೋ, ಅದನ್ನು ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ನಾಚದಿರಲಾರರು. ಸಾಧಾರಣವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೋಷವು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಲಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಯಾವದೆಂದರೆ, ಬಾಲಕರ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ, ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ, ಉಪದೇಶಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿಬಿಡುವದೇ. ಅವು ಅವರಿಗೆ ಬಹುಶಃ ತಿಳಿದಿರುವದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಹೇಳಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವರಶಕ್ತಿಮೀರಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಹತ್ತನೇ ಪಾಲು ಸಹ ಪಾಠಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವದಿಲ್ಲ, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಂತು ದೂರೇ ಸರಿ. ಹೀಗಿರುತ್ತಾ ಆ ಬಾಲಕರು ಆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡದೆ ಇರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಸರಿ. ಈ ತಪ್ಪಿಗೆ ತ-

ನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕನು ತೋರಿಸುವನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು
ಅವರು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭೋಗಿಸಲು
ತಯಾರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಹೊ
ದರೆ ಯಿಂಥಾ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೇ
ದೆ ಅವರು ಮೊಂಡತನದಿಂದ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಠಮಾಡಿಸಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ
ಕಲಿಸುವದುತ್ತಮಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ಆ ನಿಯಮಗಳು ಮರೆತು
ಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಥಾ ದೋ
ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ನಿಮಗೆ ತೋರಿ
ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಅ
ಸ್ಥಿರಪಡಿಸರಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಚಟವ
ಹಾಗುವದು. ಇಂಥಾ ಚಟಗಳು ಒಂದು ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಂ
ನ್ನ ಸ್ಮರಣದ ಸಹಾಯದಹೊರತು ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸಗಳು
ದಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವೇ ಆ
ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಯೆರಡು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹ
ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ. ಅವು ಯಾವವಂದರೆ.

೧. ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಚಟ ಅವರಲ್ಲಿ ಉಂಟ
ಬೇಕೆಂದು ನೀವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀರೋ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು

ಮತ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾತ್ತ್ವಿಕವಾದ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದಲೂ, ಅವರನ್ನು ಮುಂದೆ ನಡಿಸಿರಿ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಮರೆತರೆ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಕಠೋರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಶೋಧಿಸಬೇಡಿರಿ.

—೨ ಅನೇಕ ಚಟಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗೊಂದಲ-ಪಟ್ಟು ಒಂದಾದರೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡದೆ ಹೋಗುವದು. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅಭ್ಯಾಸವಿಡಿಸಿ ಒಂದು ಕಾಲವಾದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬಲ್ಲ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಬಹುದು.

ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡುವ ಚಟವೂ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯ ಚಟವೂ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮುಖ್ಯಾಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೩. ಮೊದಲು ಹೇಳಿದಂತೆ, ನಾವು ಹೇಳುವ ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಪಡುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಬೋಧನಕ್ರಮವಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಡುವ ಸ್ವಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವದು. ಏಕಾಗ್ರವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಲೋಚಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ

ದು. ಅತಿಸ್ವಾರಸ್ಯವುಳ್ಳ, ಅತಿಕಷ್ಟತರವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಚಿತ್ರಪ್ರಯೋಗಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಲಾರದು; ಆದಕಾರಣ ವಯಸ್ಸಿನನುಸಾರವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಕ್ರಮಪಡಿಸುತ್ತ ನಡೆಸಿದರೆ, ತೀವ್ರವೇ ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವದು. ಕೈ ಸ್ಥಿರವಾಯ್ತಲೂ, ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದಲೂ, ಕ್ರಮರೂಢಿಯುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬಹು ಬಲವತ್ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವಲೋಕನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಪಡಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಠಗಳಿಂದ ಅವಲೋಕನದ ಚಟವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ, ಪಾಷಾಣಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಮೃಗಗಳನ್ನೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ನಾನಾತರದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವಲೋಕನಶಕ್ತಿಯು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರಚನೆ, ಗುಣ, ಉಪಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವ ಭಾವವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿ

ವಳಿ, ಅದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯಗಳ-
ನ್ನೊಳಕೊಂಡ ನವವಿನುವ ಯೋಗ್ಯಗ್ರಂಥಂಗಳು ತ್ರ-
ದಿ......

Shabdamanidarpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ

ಪುರುಷರ ಪುಲ್ಲಿಂಗಂ ಸ್ತ್ರೀ
ಯರ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮುಳಿದುವೆಲ್ಲಂ ನಪ್ಪಾ॥
ಗಿರಿಸಲ್ಲಿಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್
ತರುಚಿಟ ವರ್ತಿಸಲು ಮುಂಗ್ಲಿದಲಿಂಗ ಮೊಳ್ದಾನಿಕರ್ತೃ॥

ಅರ್ಥ— ಪುರುಷಂ ಪೇಳ್ವ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಪುಲ್ಲಿಂಗಂಗಳ್, ಸ್ತ್ರೀ-
ಯರಂ ಪೇಳ್ವ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂಗಳ್, ಉಳಿದ ಶಬ್ದಂಗಳ್-
ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಂಗಳ್, ಉಂ— ಪು, ಶಿವ, ಶಂಕರ, ಗಾಯ,
ಇಂ. ಸ್ತ್ರೀ, ಗೌರಿ ಪಾರ್ವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಇಂ ನಪುಂ, ಮರ, ಬೆಟ್ಟ,
ಮಲ, ಕರಡಿ, ಇಂ. ತಿರ್ಯಗ್ಜೀವಂಗಳ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ
ಕವಸ್ತುಗಳೊಳ್ ನಪುಂಸಕಂಗಳ್ ಇ. ತುಂಬಗಳ್
ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಮುಕ್ತಲಿಂಗಗಳ್-

ಲಿಂಗತ್ರಿ-ತ್ರಯಾಂಗಮಾಗುವವು.

ಜನಶಬ್ದಮದು ನಪುಂಸಕಂ.

ಮನುಜಂ ದುಷ್ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತಮವ್ಯಯದೆ ಪೇಳ್ದುದು॥

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂ ಪುಂಲಿಂಗಂ

ಜನಂ ಮಹಜ್ಜನವಿಯಿತ ನಪುಂಸಕಮಕ್ಕುಂ॥ ೫೦॥

ಅರ್ಥ– ಜನಶಬ್ದಂ ನಿಜದಿಂ ನಪುಂಸಕಂ. ಅಂದರೆ ನಪುಂಸ-

ಕ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಹೊಂದಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಬರುವುದು. ಉ– ದುರ್ಜನ, ಸಜ್ಜನ, ಸುಜನ, ಅಂದರೆ ಪು-

ಲ್ಲಿಂಗವಾಗುವುದು. ಜನಶಬ್ದವು ಹಿಂದಿದ್ದರೆ ಮಹಾಜನ ನಪುಂಸಕಲಿಂ-

ಗ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸೂಡಿಸಿ ಮುಂ ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳ್.

ಮುಂದಿಪ್ಪ ಪ್ರಥಮಾದಿ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು॥

ಕಂಡಪ್ಪ ದರ್ಥವಶದಿಂ

ಪಿಂದೆಸಿದ ವಿವಿಧ ದಲಂಕರಿಸಲ್ಕೆ॥ ...॥

ಅರ್ಥ– ಹಿಂದೆ ಪೇಳ್ದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಲಿಂಗಂಗಳಿಗೆ ಏರುವಾ-

ಗ ನಾಮ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು, ಅವು ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು, ಅಂದು, ಏಳ್,

ಎಂದು ಪ್ರಥಮಾ, ದ್ವಿತೀಯಾ, ತೃತೀಯಾ, ಚತುರ್ಥೀ, ಪಂ

ಚಮಿ, ಷಷ್ಠೀ, ಸಪ್ತಮಿಗಳೆಂಬ ಕಾರಕವಾಚಿಗಳು ಎನುವವು.

ಆಕಾರಕವೆಂಬುದು ಕ್ರಿಯಾನಿಮಿತ್ತಂ, ಅದು ಕರ್ತೃ, ಕರ್ಮ,
ಕರಣ, ಸಂಪ್ರದಾನ, ಅಪಾದಾನ, ಅಧಿಕರಣ, ಮೆಂದುಷ-
ಡ್ವಿಧಮಾಗಿಪ್ಪುದು. ಷಷ್ಠಿಯುಂದುಂ ಸಂಬಂಧಾರ್ಥದೊಳಂ. ಉ-
ದಾ- ಮರಂ, ಮರನಂ, ಮರದಿಂ, ಮರಕ್ಕೆ, ಮರದತ್ತಣಿಂ,
ಮರದ, ಮರದೊಳ್

ಏಕದ್ವಿತ್ವಬಹುತ್ವದು
ನೇಕದ್ವಿಬಹುತ್ವವಸ್ತುಗಳೊಳ್ಗಾಬರ್ಕುವರ್॥
ಸ್ವೀಕಾರಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್.
ಕೇಕಬಹುತ್ವಂ ದ್ವಿವಚನಮುಚಿತದೆಬರ್ಕುಂ॥೨೩॥

ಅರ್ಥ- ಒಂದೆರಡು ಮೂರೆಂದು ಪದಾರ್ಥಮನೆಣಿಸುವೆಡೆ-
ಯೊಳ್ ಏಕವಚನ, ದ್ವಿವಚನ ಬಹುವಚನಂಗಳಂ ಸ್ವೀಕರಿಸು
ವರ್. ಏಕವಚನಬಹುವಚನಂಗಳ್ ಕನ್ನಡದೊಳುಪ್ರಶಸ್ತಂ
ಗಳ್. ದ್ವಿವಚನಮಂ ಔಚಿತ್ಯದಿನರಿವುದು. ಉದಾ- ಮೆ
ರುಚಿದು, ಕಣ್ಗಳಿವು, ಕಾಲ್ಗಳಿವು, ಕವಿಯುವಂ, ಕವಿಗ-
ಳಿವರ್. ಔಚಿತ್ಯದ್ವಿವಚನಕ್ಕೆ- ಭೀಮಾರ್ಜುನರ್, ರಾಮ
ಲಕ್ಷ್ಮಣರ್.

ಸಮನಿಸುವಾವಿಭಕ್ತಿಗ
ಳ್ಮೊದಲೊಳ್ಪಾದಂಗಳಾಗವಂ ದ್ವಿತ್ವಬಹು॥

ದ್ವಿ ಮುದಾಗೆಗಳ್ಗಾಗಮಕಪ್ಪು

ನಮನಿನಾಂ ಸಂ ಸರ್ವನಾಮಗುಣವಚನದೊಳ್ಳಂ॥

ಅರ್ಥ- ದ್ವಿಬಹುವಚನ ವಿವಕ್ಷೆಯೊಳ್ ಮೊಂತೆ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಗೆ
ದ ಮೊಳ್ ಗಳ್ಗಾಗಮಂ ಮಕ್ಕುಂ ಸರ್ವನಾಮಗುಣವಚನದೊ
ಳಂ ಮೊಳ್ ಗಳ್ಗಾಗಮಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪುಯುಂಬ ಆದೇಶಮಕ್ಕುವ
ಉ — ದ್ವಿವಚನ, ತಾಂವೆಗಳ್, ರಂಭಾಸ್ತಂಭಕ್ಕೆಬೆಗಳ್, ಸ್ನಿ
ಳ್ ಮೆ ನೋಂಜವೀರನಕೆಗ್ಗಳ್ — ಬಹುವಚನಕ್ಕೆ — ಕೊಳ್
ಗಳ್, ದ್ವಿತಾಜ್ಞಂಗಳ್ - ಸರ್ವನಾಮ, ಅಪ್ಪುಬಿರಿಯುಪ್ಪು
ವಿಷಾದಿಂ ತಿಪ್ಪುಂರಿಯುವನಿಪ್ಪುದಿದು ವಿಭೇದಂ ನಿವಸಾ
ಗುಣಾವಾತಿ, ಇನಿಯ ಮಪ್ಪು ವಿಷಯ ಸುಖಂ ಸಂಜೀವನ
ನಿ ಪೊಳ್।

ಸಂಗದಿಪಿ ಸರ್ವನಾಮದ
ಲಿಂಗಾಂತ್ರಕ್ಷರಮಪ್ಪುದಿನಾದ್ರ್ಯಕ್ಷರಂ॥
ಲಿಂಗದೆಮೋಂ ಪಂಗುಣವಚ
ನಂಗಳೊಳ್ ತ್ರಂದುಕಾರಮಾಪೊಡಿಮೋಂಪಂ॥೨೫॥

ಅರ್ಥ- ಸರ್ವನಾಮದ ಲಿಂಗದ ಕಡೆಯಕ್ಷರಕ್ಕಂ, ಪರದಲ್ಲಿ
ರ್ದ ಅಪ್ಪುಯುಂಬ ರಕಲಕ್ಷರಕ್ಕಂ ಸಂಗವದಿಂ ಮೋಂಪಮ
ಕ್ಕುಂ. ದುಕಾರಾಂತಮಾದ ಗುಣವಾಚಿಯು ...

ಲೋಪಂ ಬರುವದು. ಉದಾ. ಪೆರರರ್ಥಮಂಗಳನೇ, ತ್ರಿ
ದಿಂ ದಂ ತಂ ದು ಶೆರರವಟ್ಟೊಳ್ ತ್ರಿಸಿಕ್ಷಣಾರಿಯ ಚತುರ್ಥೀ
ಪ್ರತಿಯೊಳ್, ನೆರೆದಿರೆ ಕೆಳ್ದುದು ಸಮಾಧಿಯು ನಿಶೆನವರ್ಗ
ಕಂ - ದುಕಾರಾಂತ ಗುಣವಾಚಿಗೆ, ಕರಿಯವು, ಆಸಿ
ದುವು; ಬರಯಿಗಳ ನುಡ್ಗಳೊಡನೆಯ, ಪಿರಿಯವುದಿ
ಕನಂಗಳಾದುವವರ ವಶಿವೆಚಿ। ಪ್ರೀತಂಗಳೊಡನೆ ಕುಂದಿ
ದು, ಪಿರುಕ್ಕಳು ಮಪ್ರಮುಂಚೆ ಬಂದಜಲದಾಗಮದೊ-
ಳ್ ....

ಅಕ್ಷಂ ಕೂಡೆ ತುಕಾರಾಂ
ತಕ್ಕೆ ತೃತೀಯತ್ವಮಪ್ಪ ಬಿನಾದಿಗಲೋಪಂ॥
ಮಿಕ್ಕಾಸ್ತ್ರೀಪುಲ್ಲಿಂಗದೊ
ಳಕ್ಕುಮಿರರದಬಿರೆಂದು ಮೋಸ್ತ್ರಗಳೊಳ್॥೨೬॥

ಅರ್ಥ— ಗುಣವಾಚಿಯ ಕಡೆಯ ತುಕಾರಕ್ಕೆ ದುಕಾರವೂ,
ಇವು ಯೆಂಬದರ ಆದಿಗೆ ಲೋಪವೂ ಬರುವದು. ಸ್ತ್ರೀ-
ಪುಂಲಿಂಗ ವಿಷಯದೊಳ್ ಗಳ್ ಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆ-
ದೇಶ ಮಾಡಿ ಇರ್, ಅರ್, ದಿರ್, ಬಿರ್, ಯೆಂಬವು ಬರು-
ವವು. ಉದಾ—ಬೆಳ್ದುವು, ತೆಳ್ದುವು, ಪತ್ತಿವು;
ಬಿರ್, ತೋಳಿರ್, ದೇವರ್, ನಂಟರ್, ಇವರ್ಳಿರ್,

ಇವಂದಿರ್, ತಂದೆವಿರ್, ತಾಯ್ವಿರ್, ಸೊಸೆವಿರ್,

ಬರೆಪಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವುಮಮ.

ದಿಕ್ಕೆ ಸಂಖ್ಯಾ ಸರ್ವನಾಮ ಕೃದ್ಗುಣವಚನ॥

ಸ್ಥಿರದುರು ತದ್ಧಿತವುಂ ಮುಂ

ದರುವಕ್ಷ್ಯಮದಂತಲಿಂಗದೊಳ್ದಿಯೋಪಂ॥ ೨೭॥

ಅರ್ಥ- ಪುಲ್ಲಿಂಗಮುಂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಮುಂ ಪೆಱಗೆವರೆಮುಂದ ವಕ್ಷ್ಯಂ- ಪುಲ್ಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಕೋವಿದರ್, ನಂದನರ್, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಕ್ಕೆ ದೇವಿಯರ್, ಕಾಂತೆಯರ್, ॥ ಅಂತು ಸ್ತ್ರೀರೂಪದೊಳ್ ದರ್ಣಸಂಖ್ಯೆಯುಂ, ಸರ್ವನಾಮಮುಂ, ಕೃತ್ತುಂ, ಗುಣ ವಚನಮುಂ, ತದ್ಧಿತಮುಂ, ಇದೊಂದೆಂಬರದೊಳ್ದುವ ಪ್ಸ್ರೆಗೆ, ಕುವರ್, ಪಯಿಂಥಾನಿವರ್, ಸರ್ವ-ಮಕ್ಕೆ ಪೆರರ್, ಅವರ್, ಇವರ್, ಉವರ್, ಕೃತ್ತಿಂಗೆ, ಮಾಡಿದರ್ ಬೇಡಿದರ್, ಕೊಂದರ್, ನುಡಿದರ್, ಕುಡಿಗಲ್ಲಂ ನಲ್ಲರ್ ಸ್ವತದೊಳ್ ಜತ್ರಾಣಮುಂ ಅದಂತೆಯುಂ ಮಂದಿ।ಗ ನಗಳ್ ಯುಕ್ತದೂ, ಗೂಡೆಂಬತಂ ಮಾಡಿದರ್ ಪುಗಾ ನಕವಿಗಳ್॥ ಗುಣವಚನಕ್ಕೆ, ಬೆಳ್ದರ್, ಬಲ್ಲದರ್, ತದ್ಧಿ ತಕ್ಕೆ, ಮಣಿಗಾರರ್, ಕಂಚುಗಾರರ್, ಬಿಲೆಗಾರರ್, ಪುಲ್ಲ ಮಬ್ರದಂತೆಕ್ಕೆಯುಂ ಬೋಪಂ ಸುರರ್, ನರರ್, ಧಡುಕ

ಪಾರ್ವತಿ, ಬಾಂಬಾಂತಿ.

ಈ ಪ್ರತಿಯು ಮೂಲಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ- ಆದಕಾರಣದು ಮೂಲಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡಿ ತಿದ್ದಿಂದು ನಾವು ಸಂಶೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ-

---

Appointments.

बेळगांव जिल्ह्यांतील मास्तरलोकांच्या नेमणुका.

बगविर्गी कोण कोणत्या इसमांची, एप्रिल महिन्यांत करण्यांत आली त्याजबद्दल.

१ कसबा संरगड तालूक बिडी येथील शाळेंतील इंग्रजी मदतनीस बापूजी बाबुराव दियेकर यांस बेळगांव ॲंग्लोव्हरन्याक्युलर स्कुलांत दरमहा १८ रु. चे जाग्यावर तारीख १ पासून नेमण्यांत आलें आहे.

२ कसबा एमकनमर्डी येथील पंतोजी शिवाजी आगजी याणीं शाळेचें काम चाईर केल्यामुळें त्यांस कमी पगारावर कसबा असकडा तालुक परसगड येथें दरमहा १२ रु. पगारावर नेमणुक करण्यांत आ-

ली आहे. पूर्वी त्याला १५ मिळत असे. नेमणूक ता
रीख सदर.

३ कसबा असुंडी येथील पंतोजी नारायण रामचंद्र
वोंद्रे यांणीं काम हुषारीनें केलें. सबब त्यांला उरगो
ळ येथें दरमहा १४ रु. पगारावर नेमणूक करण्यांत
आली आहे. पूर्वी त्याला पगार १२ रु. मिळत असे.
नेमणूक तारीख सदर.

४ कसबा उरगोळ तालूक परसगड येथील पंतोजी
परापा सिदपा यांचा वर्ग कसबा ग्रामकनमडी-
येथें पंतोजीचे जाग्यावर दरमहा १५ रुपयेवर ता० १
एप्रील पासून करण्यांत आला आहे.

५ कसबा सौंदत्ती तालूक परसगड येथील शाळेंतील
शिक्षक डोंगरी बाबा साब यांचा वर्ग मदतनीसचे
जाग्यावर दरमहा १५ रु. पगारावर कसबा संपगांव
तालूक मजकूर या शाळेंत करण्यांत आला. पूर्वी
त्याला पगार ११ रुपये होता, हुषारीमुळें. नेमणु
क ता. १ एप्रिल.

६ कसबा संपगांव तालूक मजकूर शाळेंतील मदत-

नीस यांचावर्ग कसबा सौंदत्ती तालुक परसगड शाळेत शिक्षकीचे जाग्यावर १५ रु. वरकरण्यांत आ ला. पगार सारखाच आहे.

---

२ नवीन शाळा, एप्रिल १८६७ महिन्यापासून झाल्या त्यावर कोणास नेमिलें त्याजबद्दल.

१ कसबा बेळगांव तालूक मजकूर या ठिकाणीं नवीन मराठी शाळा स्थापन करण्यांत आली. त्याजा ग्यावर बेळगांव एथील ॲंग्लो. व. स्कुलांतील मदत नीस माहादाजी रामचंद्र बोडस यांस नेमण्यांत आलें आहे. त्याला पगार पूर्वी १६ असून हालीं १८ रुपये आहे.

२ कसबा धमणगी तालूक बेळगांव एथील नवीन शाळेचे पंतोजीचे जाग्यावर बाळाजी अणाजी शिक्षक वागेवाडी यांजला नेमण्यांत आलें आहे. त्याला पगार पूर्वी ६ रु. असून हालीं १२ रुपये. यानें पूर्वी बदलीपंतोजीचें काम पाहिलें आहे.

३ कसबा अथणी शाळेतील शिक्षक विरुपाक्ष

बिन केंचपा यांस नवीन शाळेवर कसबा आवडुग री येथें पंतोजीचे जाग्यावर दरमहा १२ रु. पगारा वर नेमणूक करण्यांत आली आहे. त्यापूर्वी पगार ८ रु. मिळत असे.

४ आथणी येथील ८ रुपयाचे शिक्षकीचे जाग्यावर अण्णाचारी सत्यबोधाचार्य मेस्त्रार यांस नेम- ण्यांत आलें आहे.

२ बेळगांव जिल्ह्यांत मुलींच्या शाळा सुरू झाल्या. व मु सलमानी शाळा सुरू झाली. त्याजवर कोणाची नेमणुक जाहली. त्याजबद्दल तपशील. तारीख १ एप्रिल सन १८६७ पासून.

१ बागेवाडी तालूक बेळगांव येथील मुलींचे शाळे- वर षडसुर अथ्या नवीन उमेदवार यांची नेम- णूक पंतोजीचे जाग्यावर रु. पगारावर करण्यां त आली आहे.

२ कसबा अथणी येथें दरमहा १६ रु. वर नंतीचा बिन चनबसेश यांस नेमण्यांत आलें आहे. तो इतक्यांत मुलींचे शाळेत नोकरी नव्हती.

कसबा बैलहोंगल येथील पंतोजीचे जाग्यावर सग
षा रावेचा उमेदवार याची नेमणुक दरमहा १६रु॰
वर करण्यांत आली आहे.

४ कसबा किन्नूर येथील पंतोजीचे जाग्यावर त्यांच
स्कुलांतील पंतोजी सातवीर अप्पा रावेच्या यां
स दरमहा १५ रु॰ वर नेमण्यांत आलें आहे.

५ कसबा किन्नूर येथें मुसलमानी शाळेवर नरसन्नुन
हुसेनसाहेब यास दरमहा १६रु॰ वर नेमण्यांत
आलें आहे.

६ कसबा भंडेगारी तालूक बेळगांव ही शाळा बंद-
होऊन पुनः सुरू झाली. त्याजाग्यावर दोडवडप्पा
अप्पाउमेदवार यास दरमहा १२ रु॰ वर नेमण्यां
त आलें आहे.

येणें प्रमाणें वगीवर्गीच नवीन शाळा आणि नवीन नेमणु
का गेल्या एप्रिल महिन्यांत झाल्या. ता॰ १६ मे १८६५

Chanbassapa B. D.

डिप्य॰ इ॰ जिल्हा बेळगांव.

Natural Philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ೨ನೇ ಭಾಗ.

೧ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿಶಾಸ್ತ್ರವು ಯಾವತ್ತು
ಸೃಷ್ಟಿಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಸೃಷ್ಟಿ
ಗಳ ಸಾಧಾರಣಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಲ್ಲದೆ ಆ ಪದಾ
ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿ
ತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು
ತ್ತುಹಚ್ಚಿ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ
ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಆ
ವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಸೃಷ್ಟಿ
ಮಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುವದಕ್ಕೂ ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗ್ತೇ
ವೆ....

ಸೃಷ್ಟಿ

ಒಂದು ಅಮರ್ಯಾದವಾದ ಅವಕಾಶವೂ, ಅದರ
ರುವ ವಸ್ತುಗಳೂ ಕೂಡಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡು
ವೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮರ್ಯಾದೆ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳು
ದು ಮನುಷ್ಯರಿಂದಾಗದು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಕತ್ತಲು
ವಾಗಿ(ರು) ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುವ ನಕ್ಷ

ಧಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅವಕಾಶವು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂದು ಬಿಂದು ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಅಂಚೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಸೂರ್ಯರುಗಳೂ, ಗ್ರಹಗಳೂ ದ್ಯುತಿಯ ಆಯಾಮದಿಂದ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ.

ಅವಕಾಶ.

೨ ಅವಕಾಶವೆಂಬುದು ಒಂದು ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಅವಕಾಶವೆಂತಲೂ, ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅವಕಾಶವೆಂತ ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧವು.

ಕೇವಲ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅವಕಾಶವೆಂಬ ಹೆಸರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಗುಣಾವಿಶೇಷವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಗುಣವೆಂದು ತಿಳಿಯುತಕ್ಕದ್ದು.

೩ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅವಕಾಶದ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅವಕಾಶವೆಂಬ ಹೆಸರು.

ವಸ್ತು.

೪ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಅಥವಾ ಪರಂಪರಾ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಗೋಚರವಾಗುವಂಥದು ವಸ್ತುವಿಷ್ಟ

ಪದಾರ್ಥಗಳೇ ವಸ್ತುಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೭ ಪರಮಾಣುವೆಂಬ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಕಣಗಳು ಒಂದು ನಿಯಮಿತವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವಾಗಿ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಕೂಡಿ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೮ ಕಲ್ಲು ಕಬ್ಬಿಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳಂಥ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ದೃಢವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ದೃಢತ್ವವು ಪ್ರಾಕೃತವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗನಿಂದ ಹೊರಗಿನವರೆಗೆ ಕುಡಸಲ್ಕೆನೆಂದಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಅಸ್ಥಿರತ್ವವು ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಹವೆಯು ಈ ವಿಧದ ವಸ್ತುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅತಿಕಠಿಣವಾದದ್ದರ ವಸ್ತುತ್ವವು ಎಷ್ಟು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

೯ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಾಣುಗಳು ಒಂದರೊಂದು ಕೂಡಿ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆಯೋ, ಅದು ಆಕರ್ಷಣವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ವಿಶೇಷಗುಣಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಾಕರ್ಷಣವೆಂಬ ಗುಣವುಳ್ಳವುಗ

ಘ್ರಾಣಿಸಿ. ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನೋಡುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ
ವರ್ತಿಸುವರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಯವೇನೆಂ
ದರೆ, ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಉಷ್ಣತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂ
ದ ಒಂದರಿಂದೊಂದು ರೂಪಾಗುತ್ತವೆ.

೧೦ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಇರುವ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ, ಅವಿಭಾಜ್ಯವೂ (ವಿಭಜಿಸಲಾಗದಂಥ) ಆದ ಪರಮಾಣುಗಳಿಂದಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದವುಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದವೇ ಆಗಲಿ. ಆ ಪರಮಾಣುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಣದಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರವೂ ಗುಣಧರ್ಮವೂ ಉಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೧೧ ಈ ಪರಮಾಣುಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಉಷ್ಣತೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆದದರಿಂದ ಆ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ೩ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ, ಅಪ್ರವಾಹಿ, ಪ್ರವಾಹಿ, ವಾಯುರೂಪಿ. ಕಲ್ಲು ಅಪ್ರವಾಹಿ, ನೀರು ಪ್ರವಾಹಿ, ಹವೆ ವಾಯುರೂಪಿ. ಅಪ್ರವಾಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಾಡದ

ಹಾಗೆ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರವಾಹಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಂದರಮೇಲೊಂದು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಾಯುಘನಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅಗಲಿ ದೂರಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨) ಆಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರೋತ್ಸಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲತರದ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಗಳಾಗುವದರಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಒಳಭೇದಗಳುಂಟಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವವೆಂದರೆ, ಸಛಿದ್ರ, ಘನ, ಕಠಿಣ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ, (ಮಣಿಯುವಂಥಾದು), ನಿಃಸತ್ವ (ಹಿಂಡಿಯಂಥಾದು), ಘನವರ್ಧನೀಯ (ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಬಡಿದರೆ ಹಿಗ್ಗುವಂಥಾದು), ತಾಂತ್ರಿಕ (ತಂತಿಯಾಗಿ ಎಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂಥಾದು), ಜಿಗಟು.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ, ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನಿರ್ಜೀವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಸಜೀವತ್ವಸಹವುಂಟು. ಸಜೀವತ್ವವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಯುಕ್ತತ್ವವು. ಕೆಲಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳುಂಟು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ವನಸ್ಪತಿಕೋಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

Historical Extracts

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಅಲ್ಕೆಮಿ, ಅಥವಾ ಕಿಮಿಯಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ವಿದ್ಯೆ- ಜನರು ಹೇಳುವ ಪುರಾಣ ಅಥವಾ ಐತಿಹ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಂಬುವದಾದರೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ರೋಮರನ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೦೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಪಂಡಿತ-ಜನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು-ಸಂಖ್ಯಾಜನರು ಮಾತ್ರ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ಲಿನಿ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸಕರ್ತನು ಹೇಳುವದೇನಂದರೆ, ರೋಮ ಪಟ್ಟದ ಅರಸನಾದ ಕಾಲಿಗಲಾ ಎಂಬುವನು ಸಂಬಳಖಾರದಿಂದ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಆಹಾರ-ವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದವನಂತೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದಲುಂಟಾಗುವ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಈಜಿಪ್ತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ-ಈ ವಿದ್ಯೆಯು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದವರು ಅರಬಸ್ಥಾನದವರಂತೆ. ಇಂಗ್ಲಂಡದಲ್ಲಿ ೬ನೇ ಹೆನ್ರಿ ಪಟ್ಟಸ್ಥನಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ... ಎಂಬ

ವನು ಉಕ್ರೈನಿಯನ್ನು ನಡಿಸಿರುವಾಗ ತನಗಾದ ಅನುಭವ
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಅವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಟಿ
ದೂರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿಸಿ, ಅದ
ಒಂದು ಕೆಂಪದೂ, ಬಿಳಿದೂ ಅಂದವಾಡಿಯಿಂದ ಮಾ
ನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಕಾಯಲ್ ಸೋಸೈ
ಟಿಯೆಂಬ ಸಮಾಜದವರೆಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಮಾ
ಜದವರು ಉಕ್ರೈನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿತ್ತೋರಿ
ದೀತು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಡಿಪಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು, ಎಂದ
ಅವನಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ವಿಷ ತಿಂದು
ಸತ್ತನು. ೧೭೮೩.

ಅಲ್‌ಕುರಾನ್, ಅಂದರೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪಕನಾದ
ಮಹಮ್ಮದನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕುರಾನವು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೬೧
೦ ವರ್ಷದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಬಹು
ಸರಸಾದ ಅರಬ್ಬಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರ
(ಸಾವುನಮ್ಮನೆಂದರೆ ಗೃಹಾಣಿ) ಈ ಪುಸ್ತಕವು ದೇವರಿಂದ
ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗಾಬ್ರಿಯಲ್ ಎಂ
ದೇವದೂತನು ಇದನ್ನು ಮಹಮ್ಮದನಿಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟನ

ಏಲ್‌ಸೈನ (ಪ್ರಾಕ್ಸಾರಸ) ಎಂಬ ಮಧ್ಯಗ್ರೀಕ ಜನರ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಟಾಕನೆ ಎಂಬವನಿಂದ ತಯಾರು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಕಥೆಯುಂಟು.

ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡ್ರಿಯಾ - ಇದರ ಕೋಟೆಯು ಅಲೆಗ್ಝಾಂಡರ ದಿ ಗ್ರೇಟ ಎಂಬ ಗ್ರೀಕ ದೇಶದ ಬಾದಶಹನಾದ ಅರಸನಿಂದ ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ ೩೩೨ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಸುತ್ತಳತೆ ೧೫ ಮೈಲು. ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಜುಲೈಯಸ್ ಸೀಝರ್ ಎಂಬ ರೋಮ ಪಟ್ಟದ ದೊರೆಯು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೪೮ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿ, ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಇಜಿಪ್ತ ದೇಶದ ಅರಸರುಗಳು ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾದ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ೪೦೦೦೦೦ಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟನು. ಪುನಃ ೬೪೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಸೀನ್ ಎಂಬ ಜನಾಂಗದವರು ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ೨ನೇ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದೊಳಗಿನ ೭೦೦೦೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ೬ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ೧೧೦೦೦೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೋದದ್ದು ಜಗತ್ತಿನ ಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ದುಃಖಕರವಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯ

ಟಿಪ್ಪಣಿ.

ಆಲ್‌ಜೀಬ್ರಾ, ಅಂದರೆ ಬೀಜಗಣಿತ - ಈ ಗಣಿತವು ಮೊ
ದಲು ಅರಬ್ಬರಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಮಹ
ಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಮೂಸಾ ಎಂಬುವನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೀಜ
ಗಣಿತಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅವನೇ ಈ ಗಣಿತವನ್ನು
ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೆಲವರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿರದ ನೂ
ರೈವತ್ತರಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಜನರು ಸ್ಪೇನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬರಿಂದ
ಕಲಿತರು. ವಿಯೆಟ್ ಎಂಬುವನು ಮೊದಲು ಬೀಜಗಣಿತ
ದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿದನು. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶ
ದ ವಿಯೆಟ್ ಎಂಬುವನು ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋ
ಗಿಸಿದನು ೧೫೯೦

ಲಾಗರಿತಂ, ಅಂದರೆ ಘಾತಾಂಕ - ಸ್ಕಾಟ್‌ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ
ನೇಪಿಯರ್ ಎಂಬುವನು ಘಾತಾಂಕ ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆ
ದಿದ್ದನು. ಗುಣಾಕಾರ ಭಾಗಾಕಾರಾದಿಗಳ ಲೆಕ್ಕ
ಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯ ಕಂಡುಹಿಡಿ
ದನು. ಗುಣಾಕಾರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಭಾಗಾಕಾರವನ್ನು ಕಳೆ

ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೪೫೦ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ

ಬರೆದನು. ಫಿನೀಶಿಯನ್, ಮತ್ತು

ಹೀಬ್ರೂ ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳ ಮೊದಲನೆ ಅಕ್ಷರದ ಹೆಸರು. ಅಲೆಫ್; ಅದಕ್ಕೆ ಗ್ರೀಕರು ಆಲ್ಫಾ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು; ಅದಕ್ಕೇ ಈಗ ಯೂರೋಪದಲ್ಲಿ ಏ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಬ್ರೂ ವರ್ಣಮಾಲೆಯು ಫಿನೀಶಿಯನ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ತರ್ಕವಿದೆ. ಕಾಡ್ಮಸ್ ಎಂಬವನು ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಫಿನೀಶಿಯನ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ತಂದನು, ೧೪೯೩ ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ೧೬ ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದವು. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ—

A, B, Γ, Δ, I, K, Λ, M, N, O, Π, P, Σ, T, Y,

ಈ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮೂಲತಃ ಹೀಬ್ರೂ, ಫಿನೀಶಿಯನ್, ಅಥವಾ ಅಸಿರಿಯನ್ ಇರಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಆಕಾರಗಳು, ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ರೋಮನ್ ಅಕ್ಷರಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳುಂಟಾದವು. ಆರ್ಗೊಸ್ ಪಟ್ಟಣದ ಪಾಲಮಿಡೀಜ್ ಎಂಬವನು Θ, Χ, Φ, Ξ ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೧೨೦೦ನೇ ವರ್ಷ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. ಸಿಮೋನಿಡೀಜ್ ಎಂಬವನು ಕ್ರಿ.ಶ.ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೪೮೯ನೇ ವರ್ಷದ ಸುಮಾರಿಗೆ

Z, Ψ, H, ೫, ಈ ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿದನು. ಈ ಅಕ್ಷರವು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ತಿಳಿಯದು. ಗ್ರೀಕವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ೩೬೯ ನೇ ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ೭ ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದವು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೨೪ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಅಯೋನಿಕ್ ವರ್ಣಮಾಲೆಯು ಅಥೇನ್ಸದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೆಂದರೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಶ	೨೬	ಜರ್ಮನ್	೨೬
ಫ್ರೆಂಚ	೨೩	ಸ್ಲೆವೋನಿಕ್	೨೭
ಇಟಾಲಿಯನ್	೨೦	ರಷ್ಯಯನ್	೪೧
ಸ್ಪೆನಿಶ್	೨೭	ಲ್ಯಾಟಿನ್	೨೨
ಗ್ರೀಕ್	೨೪	ತುರ್ಕಿ	೩೩
ಹೀಬ್ರೂ	೨೨	ಸಂಸ್ಕೃತ	೫೦
ಅರಾಬಿಕ್	೨೮	ಚೈನಿ	೨೧೪
ಪರ್ಶಿಯನ್	೩೨		

ಅಷ್ಟರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಆಸನವು— ಇವುಗಳನ್ನು ನೀಕ್ಟೋರ್ಯಾಂಬವನು ಗ್ರೀಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜುಪಿತರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ಕ್ಕೆ

ಮುಂಚೆ ೧೫೫೬ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಇ
ವನೇ ಲಗ್ನದ ನಡತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿದನು.
ಇವನು ಇಜಪ್ರದೀಕ್ಷದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಲ್ಲಿ
ಆರಾಧಿಸುವ ನಡತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

Viveka Chintámani.

ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿ.

ಪ್ರಮಾಣಶಾಸ್ತ್ರಗಳು.

ಅನಂತರದೊಳ್ ಪರಮೇಶ್ವರನಿರ್ಮಿತವಾದ ಚೇತನಾಚೇ-
ತನರೂಪಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ। ಭೋಗಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಜೀವಕೋಟಿ
ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿರ್ದ ವಾದಿಗಳಿಗಭಿಮತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು
ಯಾವವೆಂದೊಡೆ ಮೊದಲು ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾದ ಋಗ್ವೇ-
ದ। ಸಾಮವೇದ। ಅಥರ್ವಣವೇದವೆಂಬ ತ್ರಯಿಯುಂ ಭುವಂ
ದೀಶ್ವರಪ್ರಣೀತವೆಂದು ಪೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ್ದ ನಾಲ್ಕು ವೇ
ದಂಗಳವುಗಳಲ್ಲಿ॥

ವೇದಪ್ರಭೇದಗಳು.

ಋಗ್ವೇದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಭೇದವಾಗಿಹುದು। ಯಜು-

ವೇದವು ಏಕಸ್ತ್ರಿಂಶಭೇದವಾಗಿ ಹುದು| ಸಾಮವೇದವು ಸಾವಿರಭೇದವಾಗಿ ಇದುದು| ಅಥರ್ವಣವೇದವು ನವಭೇದವಾಗಿ ಇರ್ಪ||

ವೇದವಾಕ್ಯಸ್ವರೂಪ

ಮಂತ್ರವೆಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ| ವಿಧಿವಾದ| ಅರ್ಥವಾದ| ಮಂತ್ರವಾದ| ನಾಮಧೇಯ ಎಂಬ| ನಾಲ್ಕುಭೇದಗಳುಳ್ಳ- [illegible] ವೃಕ್ಷಗಳ [illegible] [illegible] | [illegible] ವಾದ [illegible] | [illegible] ಅರ್ಥವಾದ [illegible] ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೂಪ್ಯ [illegible] ಮಂತ್ರಾರ್ಥವೆನಿಸುವದು.| ಜನನೀಜನಕರಂತೆ ಮಾ [illegible] ಸಮಾಧೇಯ ಪಕ್ಷಂ||

ವೇದಾಂಗಗಳು.

ಮಂತ್ರಮಾವೇದಕ್ಕೆ| ಪಾದ| ಹಸ್ತ| ಮುಖ| ಘ್ರಾಣ| ನೇತ್ರ| ಶ್ರೋತ್ರಂಗಳಾದ ಷಡಂಗ| ಛಂದಸ್ಸು| ಕಲ್ಪ| ವ್ಯಾಕರಣ| ಶಿಕ್ಷೆ| ಜ್ಯೋತಿಷ| ನಿರುಕ್ತಿ| ಇವೇ ಷಡಂಗಂಗಳವು [illegible] ತ್ರಿಷ್ಟುಪು ಮೊದಲಾದ ಛಂದ-

ಸ್ವರಗಳಿಂ ಶಿಕ್ಷೆ ವೇದಗಾನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವದು। ಕಲ್ಪವೇ ಆಶ್ವ
ಲಾಯನಸೂತ್ರ, ಬೋಧಾಯನಸೂತ್ರ, ಆಪಸ್ತಂಬಸೂತ್ರಾದಿ
ಸೂತ್ರರೂಪದಿಂ ಯಜ್ಞಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವ
ದು। ವ್ಯಾಕರಣವೇ ವೈದಿಕಶಬ್ದನಿರ್ಣಯಂ ಸಮರ್ಥಿಸುವ
ದು। ಛಂದಸ್ಸೇ ಋಕ್ಕುಗಳ ಗಾಯತ್ರ್ಯಾದಿ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂ
ದಂ ಚತುಷ್ಪಾದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಂ
ಕ್ರಮದಿಂ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದು। ಜ್ಯೋತಿ-
ಷವೇ। ಲಗ್ನ। ತಿಥಿ। ನಕ್ಷತ್ರ। ಯೋಗ। ಕರಣಾದಿಗಳಂ ವೈ-
ದಿಕಕರ್ಮಂಗಳಿಗೆ ಕಾಲಂಗಳಂ ತಿಳಿಸುವದು। ನಿರುಕ್ತಿಯೇ
ವೈದಿಕಶಬ್ದನಿರ್ವಚನಮಂ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಿಹುದು॥

ಉಪಾಂಗಗಳು

ಅಥ। ಮೀಮಾಂಸೆ। ನ್ಯಾಯ। ಪುರಾಣ। ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂ
ಬ ನಾಲ್ಕೇ ವೇದಗಳಿಗೆ ಉಪಾಂಗಂಗಳು ಇವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಂಗಳು
ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿಹುವು॥

ಉಪವೇದಗಳು

ಅಥ। ಆಯುರ್ವೇದ। ಅರ್ಥವೇದ। ಧನುರ್ವೇದ। ಗಾಂಧರ್ವ
ವೇದಂಗಳೇ ಉಪವೇದಚತುಷ್ಟಯಂಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ
ಆಯುರ್ವೇದವೇ। ಹಾದಿನಿದಾನ। ಚಿಕಿತ್ಸೆ। ಮಂತ್ರಾ-

ಷಧಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಂದ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿಗಳಂ ತೋ
ರಿಸುವದು। ಅರ್ಥವೇದವೇ। ದಕ್ಷಿಣೆ। ಆಜ್ಯ। ಚರು।
ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಪುದರಿಂ ಧರ್ಮಾದಿ ಚತುರ್ವರ್ಗ
ಸಾಧನಮಾಗಿಹದು। ಧನುರ್ವೇದವು ಶತ್ರುಜಯಾರ್ಥವ
ಗಿರ್ಪ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸುವದು।
ಗಾಂಧರ್ವವೇದವು ಸಾಮವೇದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಮವಧ
ಯೆಂಬ ಸಪ್ತಸ್ವರಗೀತಪ್ರಬಂಧಗಳುಂ ಸಂಭಾವಿಸುತ್ತ

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದ

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೨.

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜೂನ ೧೮೮೭.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

೧ ನೇ ಭಾಗ.

ಬುದ್ಧಿತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೂ, ನೀತಿತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೂ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟು ಬೇರೆಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು; ಆದರೆ ಅದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭೂತಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬದರ ಪೂರ್ಣವಾದ ಅರ್ಥವು. ಸಾರಾಸಾರವಿಚಾರದಿಂದ ವಿದ್ಯಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ; ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಪೂರ್ವಕಾಲಸ್ಥಿತಿಯು ಜ್ಞಾಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ತರ್ಕಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಸಾಧ್ಯಸ್ಥಿತಿಯು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಈ ಅರ್ಥಾನುಕೂಲವಾ-

ಗಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಬಹುವಿರಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಘಡಿಯಾರಗಳನ್ನು ಯೆಷ್ಟು ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೋ, ಅಷ್ಟೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಘಡಿಯಾರದ ಮುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುತ್ತೇವೆ, ಅದರೊಳಗಣ ಯಂತ್ರ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಯಂತ್ರವನ್ನು ನಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನು ಅದರ ರಚನೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಅಗತ್ಯವು. ಶಿಕ್ಷಕನು ಮನುಷ್ಯ ಜ್ಞಾನಕಲೆಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಪಡಿಸುವವನೂ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಪಡಿಸುವವನೂ, ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ, ಹಾಗಂದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬೇರೊಂದರ ಮೇಲೆ ನಡೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ದಿಕ್ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನು ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಗುಣಗಳ ತತ್ವವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮವು ದೇವರ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಜಾಗ್ರತೆಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೂ ತಾನಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸು ತನ್ನನ್ನೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಾಹಸವೇ, ಅದರ ಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮಹತ್ತರವಾದ-

ಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಗಳನ್ನು, ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೇ ನಾವು ಸ್ವಾ-
ಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ
ರುತ್ತವೆ, ಅದರೆ ಅವು ಅಂಕುರರೂಪವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ
ನು ಬಾಲಕನಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವನು ಅವರ ಮ
ನದ ಗುಣಗಳ ಭಾವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಅವನು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಚಾ
ರ ಮಾಡುವ, ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಅವನು ತಾನೇ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ,
ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಸಬೇಕು. ಇದರಿಂ
ದ ಇಂಥಾ ತರದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಫಲವು ಹೀಗಾಗುವದೆಂದು ಅವನಿಗೆ
ತಕ್ಷಣವೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಇತಿ-
ಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ-
ಲಿದ್ದ ಮಾನಸಾಲವರೆಗೂ ನಾವು ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಯ್ಯಾಪಾ
ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಹಜ
ಸ್ವಸಾಂಪ್ರತದ ವರ್ತನವನ್ನು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವ
ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗದೆ ಹೋಗಲಾರದೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರ-
ಿಂದ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸು-

ವದು ತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ವಿಚಾರಗಳು.

ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಆನಂದಕರವಾದದ್ದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು, ದುಃಖಕರವಾದದ್ದನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹೊರಗಿನ ವಸ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು, ಕುರೂಪಿಯಾದವುಗಳಿಗೆ ನಾವು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಿರುಪದ್ರವಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವರನ್ನು ಕಂಡು ನಾವು ಅಂಜಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಭಯಪಡಿಸುವ ಸಂಗತಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಮಗೆ ಕ್ಲೇಶ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೊಸ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಅವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ರಚನೆ, ಉಪಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಆತುರಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು – ಕಠಿಣವಾದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯ ಹೇಳಿ ದಂಡಿಸುವಂಥ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ಬಹು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದೆವು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಇಚ್ಛಾನುರೋಧವಾಗಿ ಕಲಿಯುವಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡದಂಥ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಾವು ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೆವು- ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ನಾವು

ಹೂಗಳುತ್ತಿದ್ದವು; ಚಿಣಿಫಣಿ, ಚೆಂಡು, ಬುಗರಿ ಮೊದಲಾ
ದವುಗಳು ನಮ್ಮಗೆ ಬಹು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದವು; ಅರಸರು, ಪ್ರಜೆ
ಗಳು, ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳು, ಗುರುಶಿಷ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಬುದ್ಧಜನ
ರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು, ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ನಾವು ಆಡು
ತ್ತಿದ್ದೆವು; ರಮ್ಯವಾದ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವದನ್ನು,
ಸುಂದರವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಕೊಯಿದು ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಬ-
ಹು ಪ್ರೀತಿಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಪಶುಪಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ಜಾತಿಭೇದ,
ಆಹಾರ, ಗುಣ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದರ
ಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸಿಗರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಆಕಾಶವನ್ನು,
ಸುಂದರವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸರೋವರ
ಗಳನ್ನು ವೇಗವುಳ್ಳ ನದಿಗಳನ್ನು, ಭವ್ಯವಾದ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು
ನೋಡಿ ನಾವು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಒಂದೊಂದು
ಸಲ ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಪದಾರ್ಥ
ಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವದರಲ್ಲಿ
ನಿಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು; ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥಪಾಠಗಳ
ನ್ನು ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಹಳ ಬೇಸರಪಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಆ
ಕಿ ಅಂಥಾ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಥೆಗಳ-
, ಹುಡುಗರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚು

ತ್ತಿದ್ದೆವು; ನಮಗೆ ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ನಿಜವೆಂ
ದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ದಿವಸಗ-
ಳು ಬೇಗ ಹೋಗಲೆಂತಲೂ, ಹಿರಿಯರ ಹಾಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಬೇ
ಕೆಂತಲೂ ನಾವು ಬಹಳವಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಹಬ್ಬಗಳ
ಜಾತ್ರೆಗಳೂ ಯಾವಾಗ ಬರುವವೆಂದು ನಾವು ಎದುರುನೋ
ಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೆನಪಾಗು-
ತ್ತವೆ.

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ದಿವಸಗಳು ತೀರಿದನಂತರ ನ
ಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ವಿದ್ಯಾ
ಸಾಧನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಿದ ವಿ
ಷಯಗಳನ್ನು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಿಚಾರಗಳಿಂ
ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕು
ರಿತು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಿ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು.
ಈ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ.

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಅತಿ ಚಪಲವಾದ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸಿನ ಕಾ
ಲವು ಉರುಳಿಹೋದನಂತರ ಈ ಗೃಹಸ್ಥಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಮ
ಗೆ ಏನು ಒದಗಿದೆ? ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ ಈಗ ಆಶೆಯ ತೋರಿಕೆ
ಗಳೆಲ್ಲ ಕರಗಿಹೋದವು. ಈಗ ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯದ ಹೊಬಗ

ಳೆಲ್ಲ ಹಿಂದಾಗಿ ಹೋಗಿ; ಉತ್ತರೋದಿರತ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾ
ಶದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೇ ಮಾತ್ರ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗುತ್ತ
ದೆ. ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಜೊತೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಈಗ ಚಿರನಿದ್ರೆ
ಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಇದ್ದವರು ಆಕಾಲದ ಉಲ್ಲಾಸಿ-
ತನವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟು ಈಗ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ
ಯೂ ಕ್ಲೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳುಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ನಾವು ಮಾಡತ-
ಕ್ಕದ್ದು ಏನು! ಉದ್ವೇಗವೂ ಚಿಂತೆಯೂ, ಹೊರತಾಗಿ
ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ಮರಣೆಯು ಕೊಡುವ ಬೋ
ಧಿಸುವದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇ-
ಕ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಗತಿಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ.

Shabdamanidurpana.

ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವು.

ಪವನಸ್ಪರ್ಶಮಸಂಪ್ರಯೋಗಂ
ಪ್ರವಹರಿಸುವತ್ತಮಲ್ಲಿ ಬರ್ದಂದಲೆಸಂ॥
ಭವಿಸುದುದಂತಂನಿಲೆಬಂ
ದುವಿಕಲ್ಪಂ ಬರೆ ಮೂರ್ಧಲೋಪ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂ ॥೪೫॥

ಅರ್ಥ— ಆವು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಿಷಯಮಾದಪವರ್ಣಂಗಳ್ (ಪ
ರಿಮಾಣವಾಚಕದಲ್ಲಿ) ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳ್ ವರ್ತಿಪ್ಪುವು- ಅವ
ಕಾರಕ್ಕೆ ಮೇಣ್ ಬಕಾರಮಕ್ಕುಂ. ಅಕಾರಾಂತಮಾದವಕ್ಕೆ
ಬಿಂದುವಿಕಲ್ಪದಿಂದಕ್ಕುಂ, ಬಕಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದೀರ್ಘಮಕ್ಕು
ಉದಾ.—— ಪವರ್ಣಂಗಳ್ ಅಕಾರಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ,
ಮೂವತ್ತಮೂವರ್, ಇರ್ವರ್, ನೂರ್ವರ್, ಅವರ ಬಕಾರಕ್ಕೆ
ಅನಿಬರ್, ಇನಿಬರ್, ಎಬರಂ, ಇರ್ಬರ್, ನೆರೆದರನುಗಳ್-
ನಿಬರುಮಂ ಕಾದಿಕ್ಕಿದ ನೂರ್ವರನೆಪಾರ್ಥಂ.- ಅಕಾರಾಂತ
ಬಿಂದುವಿಗೆ, ಪಲಂಬರ್, ಕೆಲಂಬರ್, ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಪಲಬರ್, ಕೆ
ಬರ್ ಬಕಾರಲೋಪಕ್ಕೆ, ಪಲರ್, ಕೆಲರ್,

ಪವರ್ಣಂ ಸೂಚಿಪ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ನವಿಶೇಷದಿನುಡಿವರೂಢಿಯನಿತನಿತ,
ಲ್ಲವು ಕೆಲವು ಪಲವು ತಾವಂ
ತ್ಯವರ್ಣಲೋಪಮನಿವರ್ತಮೊದವಿಸುವೆಡೆಗಂ ಗ್ರ

ಅನಿತು, ಇನಿತು, ಎನಿತು, ಎಂದು ಪವರ್ಣಂ ಪೇಳ್ವ ಸಂ
ಖ್ಯೇಯ ಶಬ್ದಂಗಳ್, ವಿಶೇಷದಿಂ ಸಂಖ್ಯೆಯನುಡಿವ ಪ
ಲವು, ಕೆಲವು ಎಂಬ ಶಬ್ದಂಗಳ್, ವರ್ತಮಾನದೊಳ್ ದೆ
ವ ಮಂತ್ಯವರ್ಣಲೋಪಮಂ ಪಡೆವುವು. ಅನಿಬರ್,

ಇನಿಬರ್, ಪಲಬರ್, ಕೆಲಬರ್.

ವಿಕಲಂ ಪೆರವರೊಳ್ಗರುಬಂ
ಸಕಲಾಗಮಮಂ ತ್ರಿಸರ್ವನಾಮದೊಳಂತಾಂ
ಪ್ರಕಟಂ ಗಾಗಮಂ ತಿಳಿ.
ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದಷ್ಟಾದ ತ್ರಿಗಳ್ದ ವರ್ಗಕ್ಕಂ ॥೩೦॥

ಅರ್ಥ– ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರೊಳ್ಗರುಗಂ (ತ್ರಿಳ್ದುವಳ್ಳಿಕೆಯುಳ್ಳವುಗಳ್ಗೆ) ಕ್ಕಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ಪೆರವರೊಳ್ಗರುವಿಲ್ಲದೆಯುಂ ಕ್ಕಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ಉದಾ,— ಬುಧಕೆಗಳ್, ಗೋವಕಳ್, ಅರುವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ್, ಸಾಳ್ಕಳ್, ಕೋಲ್ಕಳ್, ಸರ್ವನಾಮದೊಳ್ ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಗಮಮಕ್ಕುಂ, ಉದಾ– ಅವರ್ಗಳ್, ಇವರ್ಗಳ್, ಉವರ್ಗಳ್, ದಿರುವಿಂಗೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಗಾಗಮಮಕ್ಕುಂ, ಅಂಣಂದಿರ್ಗಳ್, ಅಂಣಂದಿರ್, ಭಾವಂದಿರ್ಗಳ್, ಭಾವಂದಿರ್, ಬಿರುವಿಂಗೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಗಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ಅತ್ತಿಬಿರ್ಗಳ್, ಅತ್ತಿಬಿರ್, ತಾಯ್ಬಿರ್ಗಳ್, ತಾಯ್ಬಿರ್, ತಂದೆಬಿರ್ಗಳ್, ತಂದೆಬಿರ್,

ಸವನಿಸುದು ಯತ್ನಕೃತಗಾ.
ರವಮುಮದೊಳ್ಗರು ಮುನೀಶ್ವರಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟೋ-
ದ್ಭವವಿನಯದೊಳ್ಗೊಂದಿದ.

ಸಂವೃತ್ತಿಯೊಳ್ಗಾಂ ಬಹುತ್ವಮೇಕತ್ವದೊಳಂ ॥೭೧॥

ಅರ್ಥ- ಪಾತ್ರವಿಶೇಷವಿಲ್ಲದವರೊಳ್, ಪ್ರಯತ್ನಮಾನಿ ವ್ಯಸುರತ್ವದೊಳ್, ಗುರುಮುನೀಶ್ವರಾದಿವಿಶೇಷದೊಳ್, ಅಸಹ್ಯವೃತ್ತಿಯೊಳ್, ಏಕವಚನಕ್ಕೆ ಬಹುತ್ವಮಪ್ಪುದು. ಅ- ದಕ್ಕೆ ಪೂ: ಎಮ್ಮತಂದೆಗಳ್, ಎಮ್ಮಯ್ಯಂಗಳ್, ಎಮ್ಮತ್ತಾಕ್ಕಳ್, ಗುರುಗಳ್, ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಗಳ್, ತೋಂಟದಸ್ವಾಮಿಗಳ್, ಶ್ರೀಸ ಮಂತಭದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿಸ್ವಾ- ಮಿಗಳ ಮಾಜ್ಞಾಪ್ರಸಾದ, ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪದಂಗಳ್ಗೆ ಶಾಶ್ವತಪ- ದಮಂ॥ ಅಸಹ್ಯವೃತ್ತಿಗೆ ಅಬದ್ಧವಾದಿಕರಸಿಶಾಪೊನವದ- ವಿರೋಧವನಾರುಮಿಲ್ಲಕವಳೆಗಳೆನಿ ಮ್ಮದಿಯೊಳ್ಗೆಳಿದು ವದೇಗುಲ, ದೆವೆಯೂವುದು ಕುಡದನಿಮಗಮೀ ಯೆಡ- ಶಾಯಾ.

ಉದಯಿಸು ಸಂಗಳ್ಗೆಗಳ
ಮೊದಮೊಳದಂತಕ್ಕೆ ಬಿಂದುಮುಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ
ಕ್ಕದುನಪ್ಪಿಪೊಳ್ಗೆಕಲ್ಪಂ
ಪಾಡಿದಿಕೆಗಳ್ ಬಿಂದು ನಿಯತಮದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ॥೭೨॥

ಅರ್ಥ- ಮಲ್ಲಿಂಗಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದ ದಂತಕ್ಕೆಗಳ್, ಅಂದಿರೆ ಏಕ- ಮಾಗೆ ನಪುಂಸಕಬಿಂದುವಕ್ಷ್ಯಂ ಅಂಗಂಗಳ್. ಅಂಗಾಂದಿರ್,

ಭಾವಾಂಗಳ್, ಭಾವಂದಿರ್, ಮಾವಂಗಳ್ ಮಾವಂದಿರ್; ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಕಂಗಳ್, ಅಕ್ಕಂದಿರ್, ಈ ಬಿಂದು ವರ್ಣಾಂತ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಗಳ್ ಬರೆ ವಿಕಲ್ಪಂ, ಮರಂಗಳ್, ಮರಗಳ್, ಕೊಲಂಗಳ್, ಕೊಲಗಳ್, ಕೆಲಂಗಳ್, ಕೆಲಗಳ್. ಅಕಾರಾಂತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬಿಂದು ನಿತ್ಯಂ. ಗುಣಂಗಳ್, ಮದಂಗಳ್, ದೇಶಂಗಳ್, ಇ.

ಪರಭೂತ್ಸ್ವರಮಿರೆ ಬಿಂದುಗೆ
ದೊರೆಕೊಳ್ಗುಂ ನತ್ವಮತ್ವಮಾ ಮತ್ವಕ್ಕಂ
ಟ್ಟರಿಪೆರ್ ವತ್ವಮನರಿಬರ್
ನಿರವದ್ಯಂ ನಿಜಮಕಾರದೆಡೆಗಂ ವತ್ವಂ ||೩೩||

ಅರ್ಥ — ಬಿಂದುವಿಗೆ ಸ್ವರಂ ಪರಮಾಗೆ ನಕಾರ ಮಕಾರಮಕ್ಕುಂ ನಕಾರಕ್ಕೆ, ಕೊಲನರೆಯದ ನೆಲನರಿಯದ || ಇಂವರ್ಗಂಗಸ್ರ ಸಾರಸಾರಂ ಕುಸುಮಶರನ ಮೆಣ್ಣಾದಿದಂ ಪ್ರೋಲ್ಗಸತ್ಪ್ರಲ್ಲ ವಪುಷ್ಪಂ ಮೆಣ್ಣೆಲಸಂತಂ ಬಯಸಿ ಪಡೆದ ನೇತ್ರಂ ಸುಧಾ ಸಾಧಮಂ ಸಾ | ಸುವ ಚಂದ್ರಂ ತಾನೆ ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿಪ್ಪದ ನೆತ್ತಿಜ ದಂ ಛಾಂದಸಂ ಪದ್ಮಜಾಂಸಿ | ಸ್ವಾವಮಳ್ಳಿ ಕರ್ತೃವಾದಂದಿಸಿ ತತಿಶ್ರಯ ಮಂತ್ರಾಗ್ರದಿಕ್ಕನ್ನಯಂದಂ || ಮಕಾರಕ್ಕೆ, ನಿಜ ಮಾಗೆ, ಆವಾಗ ಮೆಮ್ಮಚ್ಚಸ್ತವರಮ. — ಆ ಯುರ್ದಗ್ಗಾಂ

ಕ್ಷಿಯೊಳ್ ಸ್ವರಮಾಯುಷ್ಯಾಂತಂಬರಂ ನಿರಾಕುಳಮಾನಿ। ಪಾ
ಯಿರವನಜ್ರ್ರಸಾಧಿ। ಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನದಿಂತೊ
ಕಿಯಿಸಿದ॥ ಆಮಕಾರಕ್ಕಾಮಕ್ಕೆವಕಾರಮಕ್ಕುಂ. ಕ್ವಾಚ
ತ್ಕವಿಮಾರ್ಗತುಕುಲಂ। ಕಾಣ್ಸೊಬವೆಂತು ತರೆಯಿಲ್ಲದನಾ
ಸನ್ನವಸ್ತ್ರಂ ಬಂದುದಮನೀಕ್ಷಿಪೆ॥ ಸಹಜಮಕಾರಕ್ಕೆವಕಾರ
ಮಕ್ಕುಂ- ತಾಮರೆ, ತಾವರೆ, ಸಾಮಂತಂ, ಸಾವಂತಂ,
ತಿಮಿರ್, ತಿವಿರ್, ತೆಮರ್, ತೆವರ್, ಸಾಮಿ, ಸಾವಿ.

ಬಿಂದು ಪದಾಂತಕ್ಕುಳ್ಳೆಡೆ
ಗಂಡುಂ ಪ್ರಥಮೈಕವಚನದೊಳ್ ಲೋಪಮದ
ತ್ತಂ ದೊರೆವಡೆದಿರೊಳ್ ಸ್ವರ
ಮೊಂದಿರೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನಾಗಮಮಕ್ಕುಂ॥ ೨೪॥

ಅರ್ಥ:- ಪ್ರಥಮೈಕವಚನದೊಳ್ ಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ಬಿಂದುವಕ್ಕು
ಅಕಾರಾಂತಮಲ್ಲದೆಡೆಯೊಳ್ ಲೋಪಮಕ್ಕುಂ ವೇ।
ದವಿದಂ ಕಾಲತ್ರಯವೇದಿ ಬಹುಶ್ರುತನರ್ಥವಿಶಾಲಂ
ಶುಭಪಂ ಕೋದಯ ಸುತ್ರಮನಾಶ್ರಿವಾದ ಪರಂಪರ
ಕ್ಷಿತಂ ಪುಗೋಕ್ಷಿತಮಕ್ಕುಂ॥ ಬಿಂದುಲೋಪಕ್ಕೆ, ಪುಲ್,
ಪೊಡರು, ನಿಮು, ಬಳ್ಳಿ, ಸರಟಿ, ಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗಸ್ವ
ರಾದಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರಮಾಗೆ, ಬಲ್ಲಿಯುಂ ನಕಾರಾಗಮವ

ಕ್ಷಂ - ಅವನಂ ; ಅವನಿಂ , ಅವನತ್ತಣಿಂ , ಅವನ , ಅವನೊಳ್.

ಪುದಿಸುಮದಂತಕೆಮಲ್ಲಿಂ

ಗದವೃತ್ತಿಕಿರಿದೆಪೆಸಗಳ್ಳೊಳ್ಳಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂ

ಗದೊಳಂಮಂಸಪ್ತಿನೊಳಂ

ಮಿದಿದಿಕೆನಿಲ್ಲಂತಿಳ್ವವೃತ್ತಿವೆಸುದಾಕೃತಿಮುಖದಿಂ॥೨॥

ಅರ್ಥ - ಕಿರಿದೆಪೆಸಗಳ್ಳಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದೊಳಗೆಅಕಾರಾಂತಕ್ಕೆಮಲ್ಲಿಂ ಗದಕಾಗಿಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಳಿಲ್ಲಂಚಿತ್ತನ್. ಗಂಡಾದಅಕಾರಾಂತನಮಂಸಕಲಿಂಗದಲ್ಲಿಯುಂ , ಕಿರಿದುಶಬ್ದಂಗಳ್ಳಲ್ಲಿಅಕಾರಾಂತಮಲ್ಲಿಂಗದಂತರೆ , ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತಿಗಳ್ಳಿಲ್ಲಂಮದಿದಿಕೆ , ಉದಾಹರಣಮುಖದಿಂದಿವಂತಿಳ್ವವುದು. ಅಕಾರಾಂತಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಂ , ಅಕ್ಕನಂ , ಅಕ್ಕನಿಂ , ಅಕ್ಕಂಗೆ , ಅಕನತ್ತಣಿಂ , ಅಕ್ಕನ ಅಕ್ಕನೊಳ್ , ಅಕಾರಾಂತಮನಮಂಸಕಕ್ಕೆ , ಹರಿಣಂ , ಹರಿಣನಂ , ಹರಿಣನಿಂ , ಹರಿಣಂಗೆ , ಹರಿಣನತ್ತಣಿಂ , ಹರಿಣನ , ಹರಿಣನೊಳ್ , ಶಶಾಂಕಂ , ಹಂಸಂ , ಹನುಮಂ , ಸರ್ಪಂ , ಗರುಡಂ , ಕೂರ್ಮಂ , ಶಮಕಂ , ವೃಷಭಂ , ಬಸವಂ , ಯಾಂಬಿವಕ್ಷಮಂತರಿಪ್ಪುದು. ವರಾಹಶಬ್ದದೊಳ್ಕಲ್ಪಂ . ವರಾಹನಿಂ , ವರಾಹದಿಂ , ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಿರಿದೆಪೆಸಗಳ್ಳಿಯಾಂಬದರಿಂದಭೇದ , ತುರಂಗ , ಹಯ , ಗಜಾದಿಶಬ್ದಂಗಳ್ಗೆನಮಂ

ವಿಕರೂಪಮೇ(ಪವಿತ್ರಸಂ

ಅತತನಮಂ ಸಕಲಂಗ

ದ್ವಿತೀಯಯೊಳ್ತ್ವವಿಧಿಮತ್ತಮೆನಂ

ಗತಿವಡೆಗುಂ ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್

ತೃತೀಯಾಮೊದಲಾದುವರ್ಣದಾಗಮಮುಷ್ಟಂ ॥೩೮॥

ಅರ್ಥ - ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಅಕಾರಾಂತನಪುಂಸಕಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರ
ಮಾದ ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ ನಕಾರಮಕಾರಂಗಳಕ್ಕುವು. ನಕಾರಕ್ಕೆ
ಹೊಲನಂ, ನೆಲನಂ, ಬಲನಂ, ಮಕಾರಕ್ಕೆ, ಚಿಟ್ಟಮಂ, ಛ
ಟ್ಟಮಂ, ಪಳ್ಳಮಂ, ಕೊಳ್ಳಮಂ, ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳ್ ಮಕಾರ
ಮಕ್ಕುಂ - ಕುಲಮಂ, ಛಲಮಂ, ವಿದ್ಯಾ, ಬಲಮಂ, ಶ್ರಾ ವ
ವಳೇಪಮಂ ಹೊಗಳ್ವನೆಲಂ | ನೆಲಕೆಲ್ಲಂ ನೆಗಳ್ದಂ ದ್ವಿಪ
ವಿಷಗನಿಧನವಿಚ್ಛಿವಿಚಿತ್ರತಮಭುಜಂ ॥ ತೃತೀಯಾ
ಮೊದಲಾದವರ್ಣದಕಾರಾಗಮಮಕ್ಕುಂ. ಯಂತ್ರದಿಂ,
ತ್ರದತ್ರಕಿಂ, ಯಂತ್ರದ, ಯಂತ್ರದೊಳ್.

Natural philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ - ೧ನೇ ಭಾಗ.

೧೫ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಯೇನಾದರೂ ವೊಂದು ಕಾರಣವಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರಣಗಳು ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂತಲು ಗೌಣಕಾರಣವೆಂತಲೂ ಯೆರಡುವಿಧವು. ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಕರ್ತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಯೆಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವು.

೧೬ ಯಾವದೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಕಾರಣಗಳೇ ಗೌಣ, ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಕಾರಣಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆ, ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೂ, ಉಷ್ಣತೆಗೂ ಕಾರಣ ಸೂರ್ಯನು; ಹಗಲುರಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಸುತ್ತು ತಿರುಗುವದೆ ಕಾರಣವು.

೧೭ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಬರುವ ಯಾವತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದು ಬಹುಸ್ವಾರಸ್ಯವುಳ್ಳ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ದೋಷವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ.

೧೮ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದವುಂಟಾದ ಕಾರ್ಯವು ದೇ

ಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ, ಸಮುದ್ರೋದಕದಿಂದ ಮೇಘವುಂಟಾಗಿ ಮೇಘದಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

೧೯ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥಾದೊಂದು ಸಂಗತಿಯು ಯಾವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಎಂಬದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಯಾಕಾಗುತ್ತೆಂದು ಸಹ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಶೋಧ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಮೀಪಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವದೇ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವು.

೨೦ ಕಾರಣಗಳ ಗುಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗದರೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಂಕರಣದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕೆಲಸವು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೈಗೂಡುತ್ತದೆ. ನಿಜಸಂಗತಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಬೆಳೆಯು

ಹೋಗುತ್ತದೆ.

---

೨ ನೇ ಭಾಗ.

ಸ್ಪಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮಗಳು.

ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ.

೧ ವಿಸ್ತಾರ, ೨ ಘನತಾ, ಅಥವಾ ನಿರ್ಭೇದ್ಯತಾ.

ವಿಭಾಜ್ಯತ್ವ, ಸಮಕತ್ವ, ಜಡತ್ವ, ಕಾಠಿನ್ಯ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ, ನಿಃಸಾರತಾ, ಘನವರ್ಧನೀಯತಾ, ತಾಂತ್ರಿಕತಾ, ಪ್ರಸ್ಪ್ರತಿ, ಭಾರ, ಇವು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಅಥವಾ ಆಗಂತುಕಧರ್ಮಗಳು,

೨೧ ಅವಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಧರ್ಮವೇ ವಿಸ್ತಾರವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೨೨ ಘನತಾ, ಅಥವಾ ನಿರ್ಭೇದ್ಯತಾ ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಸೇರಕೂಡದು.

ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಇದ್ದರೆ ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಒಗೆದರೆ ನೀರು ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಅವು ನಿಜವಾಗಿ ಅಪವಾದಗಳಲ್ಲ. ಹೇಗೆಂದರೆ.

ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿದರೆ ನೀರು ಹೊರಚೆಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗುವ ಕಾರಣವೇನಂದರೆ, ನೀರಿನ ಪರಮಾಣುಗಳು ಗೋಲಕಗಳಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಿಕೊಂಬಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಥಳವುಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಆದದರಿಂದ ಉಪ್ಪಿನ ಪರಮಾಣುಗಳು ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವು ಮಾಡಿದ ವೇಳೆಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ಕಣಕಗಳನ್ನು ನೀರೊಳಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದಾಗ್ಯೂ ನೀರು ಇದ್ದಷ್ಟೇ ಇರುವದು. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮೀರಿದ ಕ್ಷಣವೇ ನೀರು ಚೆಲ್ಲಾಗುತ್ತದೆ.

—೩ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ಥಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆರಿಸಿದರೆ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಳ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪಿಂಟ ಪಾತ್ರೆ ತುಂಬ ನೀರೂ, ಅಷ್ಟೇ ಮದ್ಯಾರ್ಕವೂ ಮಿಶ್ರವಾದರೆ, ಆ ಮಿಶ್ರಣವು ಎರಡು ಪಿಂಟ ಪಾತ್ರೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

—೪ ಜಾತಿತಾಮ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಇದೇ ಪರಿಣಾಮ ಬರುತ್ತದೆ.

—೫ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಶಾಖದಿಂದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತವೆ.

ಯಾಕಂದರೆ ಉಷ್ಣತೆಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಪರಮಾಣುಗಳು ಒಂದರಿಂದೊಂದು ದೂರ ಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ನೀರಿನಿಂದ ಹಬೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ಮೊದಲಿನ ೧೦೦೦ ಪಾಲು ಸ್ಥಳ ಆ ಹಬೆಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೨೮ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಘನತ್ವವುಳ್ಳವುಗಳೂ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಛಿದ್ರವುಳ್ಳವುಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚು ಛಿದ್ರವುಳ್ಳವುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹಗುರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಡಿಮೆ ಛಿದ್ರವುಳ್ಳವುಗಳಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಘನತ್ವವುಳ್ಳವುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨೯ ಆದದರಿಂದ ಘನತ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಾಂದ್ರತ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭಾರಗಳು ನೀರಿನ ಭಾರಕ್ಕೆ ಸರಿ ನೋಡಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದೆ. ಇದು ಮುಂದೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಡುವದು.

Circular by the Edl. Inspector B. Dn.

ಸರಕ್ಯೂಲರ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಹೆಯ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಎಜ್ಯುಕೇಶನಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು ತಂಮ ತಾಬೇದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪಾಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಪಾಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವದೇನಂದರೆ.

ನಾವು ಈ ವರ್ಷ ಸಾಲಾಬಂದ ತಪಾಸಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪಾಂತೋಜಿಗಳು ಮುಂದೆ ಅವನ್ನು ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವ ಪಾಂತೋಜಿಗಳು ದುರ್ಲಕ್ಷತನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾರದೆ ಕಲಿಸಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ತಪಾಸಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ತಜವೀಜು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು.

೧ ಪಕ್ಷಿ ಸಂಗಾವ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷೆ ದೊಡ್ಡವ ಎಂದು ಹುಡುಗರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಪಾಂತೋಜಿಗಳು ಕಲಿಸಬಾರದು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಲಿಯಗೊಡಬಾರದು.

೨ ದ್ವಿತ್ವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಂದರೆ ಟ್ಟ, ತ್ತ, ಪ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕವ, ತವ, ಇನ್ನು ಒಂತ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಗೊಡಬಾ

ರದು ಮತ್ತು ಬರಿಯಗೊಡಬಾರದು.

೩ ಶ ಬರಿಯುಂಡರೆ ಹುಡುಗರು ಸ ಎಂಗಲಿ ಅಥವಾ ಷ-ಎಂಗಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ಬರಿಯಗೊಡಬಾರದು. ಶ, ಸ, ಮತ್ತು, ಷ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದವನ್ನು ನೆಟ್ಟಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊ-ಡಬೇಕು.

೪ ಹುಡುಗರು ಸ್ವತ್ರು ಎಂಬುವದನ್ನು ಸತ್ರು ಎನ್ನುತ್ತಾ-ರೆ. ಬಹುವಚನ ವೆಂಬುವದನ್ನು ಬಹುವಚನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವ-ರ ಎಂಬುವದನ್ನು ಸ್ವಾರ, ಸ್ವರ ಎಂತ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದ-ರ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಗೊಡಬಾರದು.

೫ ಕನ್ನಡ ಮೊದಲನೇ, ಎರಡನೇ, ಮೂರನೇ ಪುಸ್ತಕ-ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಉರ್ದು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹು-ಡುಗರಿಗೆ ಓದಿದ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ, ಹೀಗೆ ಕಲಿಸದೆ ವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕಲಿಸಿದ್ದಾಗಾದೀತು.

೬ ಕಾಗುಣಿತಾಕ್ಷರಗಳ ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ [illegible] ಬರೆದು ಕಲಿಸುವದಿಲ್ಲ ಇದು ಬಹಳ-[illegible] ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು.

೭ ಸೃಷ್ಟಿಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿ

ನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವದಿಲ್ಲಾ. ಇದು ಬಂದು ಮಾಡಿ ಯಾವತ್ತು ಠಿ
ಯ ಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯ ಬೇಕು. ಲೆಖ್ಖ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಕನ್ನ
ದ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಆಂಕೆ ಅಂಕಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಗೊ
ಬಾರದು.

೮ ಕೆಲವು ಸಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ೩ ಅಥವಾ ೪ ಹುಡುಗರವೊಂ
ವರ್ಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇರಬಾರದು. ಒಂದು ವರ್ಗದ
ಂಗಕಿಂತಲು ಕಡಿಮೆ ಹುಡಗರು ಇರಬಾರದು.

೯ ಒಂದೇ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ
ಹುಡಗರನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದೇ ಪ್ರ
ರದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಒಂದು ವ
ದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು.

೧೦ ಕೆಲವು ಪಂತೋಜಿಗಳಿಗೆ ೧ನೇ ಮತ್ತು ಎರಡ
ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲಾ. ಆದರೆ ಯ
ರಿಗೆ ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲಾ ಆದರು ಆ ಶಬ್ದಗಳ
ಬರದು ಇತ್ರ ಕವೆಗಳು ಹಿಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನ
ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುವೆವು.

೧೧ ಕೆಲವು ಪಂತೋಜಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗೃಹಶುದ್ಧ ಬರಿಯಲಕ್ಕೆ
ದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮನಸು ಗೊಟ್ಟು ಬರಿಯ

ರಗಾದಿ. ದಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪುಸ್ತಕ ಪಠಣ ಮಾಡಬಾ-
ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂ-
ದ. ಅವರು ನಿತ್ಯ ಬರೆಯುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕೆಡುವವು — ತಾ॥
೧೪ ಜೂನ ೧೮೫೮ ಇಸವಿ. ಮುಕ್ಕಾಂ ಬೆಳಗಾವಿ.

[Signed] Chunbussappa B C

ಡೆಪುಟಿ ಇನ್ಸಪೆಕ್ಟರ ಸ್ಕೂ. ಬೆಳಗಾವ.

ना। ८। स-(बेळगांव जिल्ह्यांतील पंतोजीलोकांस

१ आह्मीं परीक्षा घेण्याकरितां गेलों असतां, कांहीं शाळें-त नकाशे वगैरे चांगले स्वछ ठेवित नाहींत. आणि ते गुंडाळून ठेवण्याचे असून, तसेच ठेवितात. तर यापुढें अ-सें न होतां चांगले ठेविण्या विषयीं जी तजविज पंतोजी-स वाटेल ती त्यांणीं करावी.

१ शाळेंत रवडू, आणि कागद, शाई आणि चांगले रु-माल नसतात आणि फळयावरील अक्षरें पुसणें झाल्या-स, मुलांचें धोतर घेऊन पुसतात. तर यापुढें सर्व-परील तजविज व्हावी.

१ इकडील हुकूमा शिवाय आपलें ठाणें सोडून-

कोठें हीं जाऊंनये, ह्मणून सरक्युलर असून पंतोजी व शिक्षकलोक गांवीं जातात. तर यापुढें कोणीं जाउं नये, गेल्यास जाग्यावर हक्क राहणार नाहीं.

१ कांहीं पंतोजी लोक, शाळा स्वच्छ ठेवण्याकडे लक्ष देतनाहींत व शिकविण्याकडेही नजर नसते. विनाकारण बदली करितां रिपोर्ट करितात तर तसे पंतोजी लोकांनीं न करितां वरील प्रमाणें बंदोबस्त ठेवावा हुषारी आमचे नजरेस आल्यास पगार आपोआप जास्त लायखी प्रमाणें होतच आहे.

१ शाळेंत नमुने कोणत्या रीतीनें असावेत ह्मणून मेहरबान इन्स्पेक्टर सा. बहादूर यांणीं छापून प्रसिध केलें असून, त्या प्रमाणें कित्येक पंतोजी ठेवित नाहींत. यापुढें गैरशिस्त आढळल्यास दंड करावा लागेल.

१ नार्मलस्कुलांतील उमेदवार पंतोजींचे अगर शिक्षकीचे कामावर ने मिलें असतां ते लक्ष देऊन काम करीत नाहीत. मनमानेल तशी बहिवाट कांहीं पंतोजी ठेवितात. ह्मणजे कोणीकडून तरीं मोकळीक व्हावी ह्मणजे पैसा भरून द्यावा लागणार नाहीं. तरतें कोणी मन

जूं नये. मन लावून काम करावें. मागें मेहरबान इन्स्पेक्टर साहेब बाहादूर यांणीं त्याजबद्दल नोटीस प्रसिद्ध केलेली आहे ती- सर्वांनीं पाहावी. इकडून नोटीशी छापतात त्या सर्व पंतोजी- नीं आणि शिक्षकांनीं ध्यानांत ठेवाव्या. आम्हीं परीक्षेस आ ल्यावेळीं त्यांस विचारूं. कळावें. तारीख ७ माहे जून- १८६७ इसवी सु॥ बैल होंगल.

(Signed.) Chanbussappa B.D.

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव.

बेळगांव जिल्ह्यांतील बदलाबदली.

(गेल्या मे महिन्यांत.)

१ कसबा डोलगरवाडी येथील शाळा बंद करून तेथील- पंतोजी बाबाजी सखाराम यांचा वर्ग संपगांव तालुक्यांत कसबा देवरसिगेहळी येथें करण्यांत आला आहे.

२ कसबा इटगी तालुक बिडी येथील पंतोजी वीरभद्र पा वीरपसापा यांचा वर्ग नवीन शाळेवर कसबा कतकटा तालूक परसगड येथें करण्यांत आला आहे. दरम- हा बारा रु. पगार.

३ कसबा नंदगड येथील ब्रांच स्कुल बंद करून तेथी-
ल पंतोजी धोंडो नरसिंह यांची नेमणुक कसबा इटगी येथें
करण्यांत आली आहे.

४ कसबा कोजलगी येथील शाळा बंद होऊन तेथील
पंतोजी यांची नेमणुक कसबा घोडगिरी येथें करण्यां
त आली आहे.

५ संगोळी पंतोजी भाऊ नरसिंह यांचा वर्ग कित्तुर
स्कुलावर करण्यांत आला आहे. कळावें ता० ७ जून
१८६७ इ॥ मु॥ बेलहोंगल.

(Signed) Chanbasappa B. D.

डि. इ. इ. जिल्हा बेळगांव

Appointments.

ನೇಮಣೂಕಗಳು -
(ಜಿಲ್ಲಾಕಾನಡಾ)

ಮೆ ಡರಬಾನ ಇಜ್ಯುಕೇಶನ ಇನಸ್ಪೆಕ್ಟರ ಸಾಹೇಬರ
ರ ಅಪ್ಪಣೆ ಮೇ॥ ೧೮೦೮.

೧ ಯಲ್ಲಾಪೂರ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ಗಣೇಶ ನಾರಾಯ

ರಿಗೆ ಚಂಡಿಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಚಂಡಿಯವರಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ-
ಗಣೇಶ ಬಾಳಕೃಷ್ಣ ಇವರಿಗೆ ಯಲ್ಲಾಪೂರಕ್ಕೆ ಬದಲ್ಲಿ
ಸಿರುತ್ತದೆ.

೨ ಬನವಾಸಿ ಸಾಲೆಯ ಮೋದಲನೇ ಅಸಿಷ್ಟಂಟನ ಜಾ
ಗಾದಮೇಲೆ ತಿಂಮಪ್ಪಾ ಮಂಜನಾಥ ಉಮೇದವಾರ ಇವ
ರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿರತದೆ.

೩ ಮಾಜ್ಯ ಸ್ಕೂಲ ಮಾಸ್ತರ ವೆಂಕಟರಾವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ
ಇವರಿಗೆ ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿ ಅವರ ಜಾಗಾದಮೇಲೆ
ದತ್ತಾತ್ರಯ ಗೋವಿಂದ ನಾರ್ಮಲಸ್ಕೂಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಿವರಿ
ಗೆನೇಮಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೪ ಹಲ್ಯಾಳ ಸಾಲೆಯ ಮೊದಲನೇ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಗಣೇಶ-
ರಾವ ಜಡಿನಗರಜಕರ ಇವರಿಗೆ ಅದೇ ಸಾಲೆಯ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತ
ರ ಮಾಡಿ ಈಗ ಇರುವ ಹೆಡ್ಡ ಮಾಸ್ತರ ಗೋವಿಂದ ರಟಿ ಮನಾ
ಜಿ ಇವರಿಗೆ ಅವರ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂಚನೆ- ಗೋವಿಂದ ರಟಿ ಮನಾಜಿ ಮತ್ತು ವೆಂಕ
ಟೇಶ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇವರು ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕ ಸಾಲೆ ಕೆಲಸ ನಡಿಸಿ
ದ್ದ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಉಕಸಾನ ಹೊಂದಬೇಕಾಯಿತು. ಈ
ಉದಾಹರಣೆಯೆಲ್ಲ ಮಾಸ್ತರರು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡ ಬೇಕು.

ತಿಳಿಯಬಹುದು. ತಾರೀಖು ೨೪ ನೇ ಮಾಹೆ ಜೂನ ಸಂನ ೧೮೬೭ ಇ॥.

(Signed.) Appajee Baboorao

ಡಿ. ಇ. ಇ. ಜಿಲ್ಹಾ ಕಾನಡಾ.

Historical Extracts —

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಅಲ್ಸಿರ, ಅಂದರೆ ಬಲಪೀರ. ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಸ್ತ ಯಾಂಬವನು ಮೊದಬಾಜಿ ಪಿಟಕನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಸ್ತ್ರಗವಸ್ತಂಬು ಮಾಡಿದನು. ಇವನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣವತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಪ್ರವಸ್ಥಿಪಡಿಸಿದನಂತೆ. ಇಜಪ್ತದೇಶದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗ್ರೀಸ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸುವ ವನವತೆಯನ್ನು ನಡ್ಡವನೇ ಉಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಖ್ರಿ. ಶ. ಮುಂಚೆ ೧೪೪೭

ಅಮಾಝಾನಿಯಾ ಯಾಂಬ ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಒರಿಲಾನಾ ಯಾಂಬವನು ಸಂನ ೧೫೪೦ ನೇ ವರ್ಷ ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಿದನು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗಳಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಮಾಝಾನಿಯಾ ಯಾಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

ಅಮೋಝೋನ್ಸ್ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀರಾಜ್ಯದ ಮೂಲ ಚರಿತ್ರೆ
ವು ಗಲಿಬಿಲಿಯಾದದ್ದು. ಅವರು ಕಾಪಾಡೋಸಿಯಾ ಎಂ-
ಬ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದ ಸಿಥಿಯನ್ ಜನಾಂಗದವರೆಂ-
ದು ಶಪ್ತಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗಂಡಂ-
ದಿರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅವರ ಶತ್ರುಗಳು ಕಪಟದಿಂದ ಕೊಂದು ಹಾಕಿ-
ದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀವರ ವಿಧವೆಗಳು ಬೇಳ್ಗೆ ಅಂದಿನಿಂ-
ದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯತ್ನಗಳ ಮಾಡಿ
ದರು. ಅವರು ಚನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ ನಂತರ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊ-
ಳ್ಳುವದು ಕೇವಲ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಾದದ್ದೆಂದು ಕಟ್ಟಮಾ-
ಡಿದರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ
ದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪು-
ರುಷರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ಈ ಸ್ತ್ರೀ-
ಯರು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವ-
ರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅ-
ಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದೆಂತ ತಮ್ಮ ಬಲಮೊಲೆಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿ-
ಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಮೋಝೋನ (ಸ್)
ಅಂದರೆ ಸ್ತನರಹಿತ, ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯ-
ರ ರಾಣಿಯಾದ ಥೆಲೆಸ್ಟ್ರಿಸ್ ಎಂಬವಳು ಸಿಕಂದರ ಬಾದ-

ಷ್ಠಾಪನು ಏಸಿಯಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತ ನಡೆದ ಪ್ರಾಸ್ತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಭೀತಿಯಾಗಿ ಅವನಿಂದ ತನಗೆ ಸಂತತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅವನ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿರಲು ಆಗ ಅವಳ ಸಂಗತ ೩೦. ಜನಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಿವಾರವಿತ್ತು. ಹಿಕೋಶೋಲಸ್.

Vevèk Chintamani

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ)

ಉಪನಿಷತ್ತು.

ಬಹ್ವೃಚ ಶ್ರೀರುದ್ರ। ಬೃಹದಾರಣ್ಯ। ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ। ಕೈವಲ್ಯ। ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ। ಕಠವಲ್ಲೀ। ಕಾತ್ಯಾಯನ ಬ್ರಹ್ಮನಾರಾಯಣ। ಹಂಸ। ಪರಮಹಂಸ। ಬಾಷ್ಕಳ। ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದು। ಅರುಣ। ಅಮೃತಬಿಂದು। ಚರ್ಚಾ। ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ। ಜಾಬಾಲ। ತೇಜೋಬಿಂದು। ವಾಜಸನೇಯ। ಬೋಧಾಯನೀಯ। ಆಶ್ವಲಾಯನೀಯ। ಮೈತ್ರಾಯಣೀಯ। ಸಾಂಖ್ಯಾಯನೀಯ। ಭಾಗುರಾಯಣೀಯ। ಶೌನಕೀಯ। ಶಿವಸಂಕಲ್ಪ। ಶ್ರವಣ। ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರ। ತಲವಕಾರ। ನಿರಾಲಂಬ। ತೈತ್ತಿರೀಯ.

ಛಾಂದೋಗ್ಯ। ಕೌಷೀತಕೀ। ಮಾಂಡೂಕ್ಯ। ಮುದ್ಗಲ।
ಮುಂಡಕ। ವೆಂಬಮೊದಲಾದವೆ। ಶತೋಪನಿಷತ್ತುಗಳು
ವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಂಗವಾದ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಾದಿಗಳಂ
ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಾದಿಕರ್ಮಂ। ವಿವರಿಸುತಿರ್ಪುವು॥

ಸ್ಮೃತಿಗಳು.

ಬಳಿಕಮನುಸ್ಮೃತಿ। ಅತ್ರಿಸ್ಮೃತಿ। ಹಾರೀತಸ್ಮೃತಿ।
ವಿಷ್ಣುಸ್ಮೃತಿ। ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಸ್ಮೃತಿ। ಉಶನಸ್ಮೃತಿ। ಅಂಗೀ
ರಸಸ್ಮೃತಿ। ಯಮಸ್ಮೃತಿ। ಆಪಸ್ತಂಬಸ್ಮೃತಿ। ಸಂವರ್ತಸ್ಮೃ
ತಿ। ಕಾತ್ಯಾಯನಸ್ಮೃತಿ। ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ಮೃತಿ। ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿ। ವ್ಯಾ
ಸಸ್ಮೃತಿ। ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ಮೃತಿ। ದಕ್ಷಸ್ಮೃತಿ। ಗೌತಮಸ್ಮೃತಿ। ಶಾ
ತಾತಪಸ್ಮೃತಿ। ವಸಿಷ್ಠಸ್ಮೃತಿ। ಗಳೆಂಬವೆ ಆಯಾಯನಾಮಧೇ
ಯಮುಳ್ಳವರಿಂದುಕ್ತವಾದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳವುಗ
ಳೊಳಗೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು।
ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿಗೌತಮಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು।
ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ಮೃತಿಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
ಹುದು। ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಾಶರಸ್ಮೃತಿ ಧರ್ಮವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ-
ಹುದು। ಆಸ್ಮೃತಿಗಳಲಿ। ಜಾತಿ। ವರ್ಣ। ಆಶ್ರಮಚಾರಂಗ-
ಳಂ ದಾಯವಿಭಾಗಾದಿ ಹದಿನೆಂಟು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಭೇದ-

ಗಳುಂ ಮಹಾಪಾತಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂಗಳುಂ ವಿಧಿ
ಸುವದರೊಳ್ಗೆ। ಕಂಮೆ। ಕಂನಡಿಗ। ಅಂಧ್ರದ್ರಾಮಿಡ
ಬವರೆ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳು। ಬ್ರಾಹ್ಮಣ। ಕ್ಷತ್ರಿಯ। ವೈಶ್ಯ।
ಶೂದ್ರರೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳವರಲ್ಲಿ॥

ಮುಂದಕ್ಕೆಸಾಗುವದು.

ಶಾಲಾಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಸ್ತಕ ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೪

ಬೆಳಗಾವಿ, ಮಾಹೆ ಜುಲಾಯಿ ೧೮೭೭.

Education.

ಶಿಕ್ಷಣವು.

ಈಗ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಯಾವವೆಂದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ಸಹಾಯಶಿಕ್ಷಕ, ಶಿಷ್ಯಶಿಕ್ಷಕ, ಸ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದು ಐದು ವಿಧವು.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದರಿಂದಾದರೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸಲಾಗಬಹುದು: ಆ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ, ಪೃಥಕ್ಕರಣ ಎಂಬೆರಡು ರೀತಿಗಳು ಬಹಳ ಸಾರವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡು ರೀತಿಗಳನ್ನು ಉಪಪತ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ, ಅನೌಪಪತ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ಅವಲಂಬಿಸಬಹುದು. ಇವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನರೀತಿ, ಯುಕ್ತಿಯ ಉತ್ತರರೀತಿ, ಸಂವಾದೋಪದೇಶರೀತಿ, ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ೨ ಇವೆಲ್ಲ ಮುಖ್ಯರೀತಿಗಳು.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ಸಣ್ಣ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಮಯವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೂ, ಸ್ವಪಠಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೂ, ಕಲಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೇದು. ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯ ರೀತಿ ಅಂದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಸುವ ರೀತಿ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಚುರ ಬಿದ್ದಹಾಗೆ ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನ ತೋಡಿಸುವದಕ್ಕೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಈರ್ಷೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ರೀತಿಯ ಹಾಗಿನ್ನದು ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಪಾಠಹೇಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠೀಕರಣ, ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ, ಪ್ರಶ್ನ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೀತಿಯಿಂದ ಮೊದಲು ಕಲಿಸಿ ಪುನರಾವರ್ತನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಪುನಃ ಕಲಿಸಿದರೆ ಬಹು ಸರಳಾಗುವದು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪಾಠಪುಸ್ತಕಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬಹಳ-

ಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ತನ್ನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿಷ್ಯರು ಕ್ಲಾಸಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ವೇಳ್ಯ ವೇಳ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು; ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬರುವ ಕಡೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಸುವದರಿಂದ ಲಾಭಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇರಲಿ, ಈಗಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಸಾಧಾರಣ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಸುಮಾರು ೩೬ ಹುಡುಗರಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಒಂದೆ ಗಣಿತದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹತ್ತು ಮಿನಿಟುಗಳಾದರೂ ೬ ತಾಸು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಆದರೆ ಉತ್ತಮತರದ ಶಿಕ್ಷಣವು ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕವೋ, ಸಾಮುದಾಯಿಕವೋ ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸುವದು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಸಾಂಪ್ರತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದೊಳಗೆ ಬಹುತಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ರೀತಿ ಯಾವದೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವದೆ ನಮ್ಮ

ಸಿಗಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸು
ವದರಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವು, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಸ್ವಾಗತ ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬು
ದಲ್ಲಿ, ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ವಯಸ್ಸು, ಅಭ್ಯಾಸ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯು
ಳ್ಳ ಉಭಯಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಮುದಾ ಯತ್ನಕ್ಕೊಳಪಡ
ತ್ರಿಸ ಹೊತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗ
ಟ್ಟ ತ್ರಾಸ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಷಯ ಪ್ರಾಕೆ ನಡೆಸು
ಬೇಕು, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಸಾಂಘಿಕ-
ಬಾಲಕರ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರ ...
ಳ್ಳ ವಲ್ಲ ಬಲರ ... ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ-
ಯರ ... ವಾಗಿಯೂ, ... ಮಾನಸಿಕ ...
ಬಹುದೋ, ಅಷ್ಟೇ ಸಂಭವನೀಯವು, ...
... ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ...
ಡಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ..., ಬಾಲಕ ...
ಳಿಗೆ ...
... ವರ್ಗಕ್ಕೆ ... ಸ್ವಾದರೂ, ಪ್ರೌಢ...
... ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರಲಾ
ರದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಕ್ಷಕರು ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗಗಳ

ವ ಕೈಲಾದಮಟ್ಟಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊ
ಕುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಬಟ್ಟಾಬ್ಬಿನಿಗೆ ಕಲಸುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನ
ಅವನು ಬಹು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಒ
ಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡುವ ಯ-
ತ್ನದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಾಭವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅವನು ಯೋ
ಚಿಸು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಲಸು
ತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಗಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು
ಸ್ಥಾಯಕರ ದ್ವಾರದಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಹಾಕಾರು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವ ಉಗಿಯಂತ್ರದಹಾ
ಅವನು ತಾನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯೆಂದೂ ಅಲ
ಕ್ಷ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ಕೈಗೂಡಬೇಕಾದರೆ,
ಬ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯವೂ, ಚಾಪಲ್ಯವೂ, ನಿರ್ಣಯಶಕ್ತಿಯೂ,
ಂತಃಕರಣಪೂರ್ವಕವಾದ ದೃಢನಿಶ್ಚಯವೂ ಅವನ್ನ
ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಧದ ಕೃಷಕನು ಸುಮ್ಮನೆ ಯುಗಾಂತದ
ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ ಕಾಲ ಬುತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ.

ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸದ ಸಾಮುದಾ
ಯಕ ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಈ ರೀತಿಯಿಂ
ಪಾರಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರು ಬಹುಶಃ ಸಾ-

ಮಾನವಾನಿಕಲಿತವರು ಇರುವರು ಅಗತ್ಯವತೆ.

Natural philosophy.

ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ.

—೨೮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪದಾರ್ಥಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಸಲ್ಪಡುವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಭಾಜ್ಯತ್ವವೆಂಬಹೆಸರು.

—೨೯ ಯಾವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಣಗಳಿಂದ (ಪರಮಾಣುಗಳ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆಗಿವೆಯೋ, ಅವು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸು ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತರ್ಕದಿಂದ ನಾವು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನ ಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

೩೦ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಉದಾಹರಣಗಳಿಂದ ಪದಾ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಪರಮಾಣುಗಳ ಪರಮಾವಧಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವನ್ನು ಕುರಿತು ನಾವು ತರ್ಕಿಸಬಹುದು. ಈ ಉದಾಹರ ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣುಗಳ ಸ್ವತಃ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರವಾಗಿ ಇಲ್ಲಾಗ್ಯೂ ಅವು ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸುವದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ

೩೧ ನಮ್ಮ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಹೊರಡುವ ಛಿದ್ರಗಳ ಕ್ಕಿ ೨೫ ಛಿದ್ರಗಳು ಒಂದು ಉಸುಬಿನ ಕಾಳಿನಿಂದ ಮ

ಟ್ಟುತ್ತವವೆಂದು ಬಿಟ್ಟ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕಯಂ-
ತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿಷ್ಠಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಅ-
ತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಂತುಗಳುಂಟು, ಅವು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಕೂಡಿ-
ಒಂದು ಉಸುಬಿನ ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಆಗಲಾರವೆಂದು ಅ-
ವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾರಮುಕ್ಕೀರು ತೂಕ ಅಂಥಾ ಪ್ರಾ-
ಣಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಈ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆ-
ಚ್ಚಾಗುವದು. ಈ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ಉಳಿದ ಜಂತುಗಳ ಹಾಗೇ-
ಗಾಲು, ಮೋರೆ, ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಅವಯವಗಳುಂಟು.

೩೨ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಕಯಂತ್ರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುವ
ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಒಂದು ವನಸ್ಪತಿಯುಂಟು. ಅದರಿಂದ ಸೂ-
ಕ್ಷ್ಮವಾದ ರಜ ಹೊರಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಧೂಳಿಯು ಹೊ-
ಗೆಯ ಹಾಗೆ ಹಗುರಾಗಿ ಹವೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆ
ದರೆ ಅದರೊಳಗಣ ಒಂದೊಂದು ಕಣವು ಆ ವನಸ್ಪತಿಯ
ಬೀಜವೇ. ಒಂದು ಕೂದಲಿನ ಅಗಲು ಈ ಬೀಜವೊಂ-
ದು ಲಕ್ಷದ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಪಾಲು ಆಗುತ್ತದೆ.

೩೩ ಒಂದು ಗುಂಜಿ ತೂಕ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಒಂ-
ದು ಹನ್ನೆರಡು ಅಡಿ ಚಚ್ಚೌಕವಾದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯು

ಟ್ಟಳೆ, ಯಷ್ಟೋ ವರುಷ ಅದರ ಸುಗಂಧ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತ
ಇಂಥಾ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಘನಯಿಂಚುಗ
ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹವೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಘನಯಿಂ
ನೊಳಗೆ ಆ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಅನೇಕ ಪರಮಾಣುಗಳು ಕೆ
ಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿನ ಹವೆಂ
ಲಕ್ಷಾವಧಿ ವೇಳ್ಯ ಬದಲಾದರೂ ಸುಗಂಧವು ಇಲ್ಲದ
ಗಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೩೪ ಸೊನ್ನಗಾರರು ಚಿನ್ನ ಹೊಡೆದು ಪೊಂದುಂ
ಚಿನ ಮೂರು ಲಕ್ಷದ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರನೇ ಪಾಲಿನಷ್ಟು
ಳ್ಳಗಾದ ತಗಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಗುಂಜಿ ತೂಕ ಚಿನ್ನ
ಹೊಡೆದು ೫೦ ಚದುರ ಘೂಟು ತಗಡು ಮಾಡಬಹು
ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಉದ್ದ ತೆಳ್ಳಯ
ಬಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ಮುಲಾಮು ಕೊಡಬೇ
ಕಾದರೆ, ೧೬ ಔನ್ಸ ಚಿನ್ನ ಸಾಕಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ

೩೫ ಚಿಳ್ಳಿಯ ಅಥವಾ ಬೇಳೆಯ ಯಾವದೊಂದು ಹ
ಹಪಟೂರುತ್ತ ಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕ್ಷಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಅ
ಥವಾ ಚಿಂಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕರಗಿಸಿ ಧೂಮ್ರರೂಪವಾಗಿ ಮ
ಡಿ, ಸೂಸ್ಮಮಂಟ ಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ಮರಣದನಂತರ ನಮ್ಮ ಶರೀರದ ಪರಮಾಣುಗಳು ಪುನಃ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಶರೀರವಾಗುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ.

೩೬ ಎರಡು ಶೇರು ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ನೂರು ೫ ಮೈಲು ಉದ್ದದಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಯರಡು ಶೇರು ರೇಶಿಮೆಯಿಂದ ೫೮೩ ಮೈಲುದ್ದ ತಂತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜೇಡದ ಬಲೆದ ತಂತುಗಳು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಒಂದು ತಂತುವಿನೊಳಗೆ ಅನೇಕಸೂಕ್ಷ್ಮತಂತುಗಳು ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

೩೭ ಯಾವ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹಾಯ್ದುಹೋಗುತ್ತವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

೩೮ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದದ್ದೇನಂದರೆ, ಎಂಥಾ ಪದಾರ್ಥವೇ ಆಗಲಿ, ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಲನೆ ಕೊಡಬಹುದು.

Notices.

जाहीरात.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिणभाग याजकडून, सर्वांस कळावें कीं, पुढले दिवस १२ महीने मुलकी पासिंगीचे परीक्षेस, इतिहास आणि भुगोल यांची जरूर नाहींसी, परंतु सरकारचा नवीन ठराव झाल्यावरून, देशाचा इतिहास व साधारण भूगोलाची माहिती उमेदवार लोकांस असली पाहिजे. पुर्ते कानडी देशाचा इतिहास तयार नाहीं, सबब "महाराष्ट्रदेशाचें वर्णन" यांतील माहिती विचारली जाईल. कळावें ता० ८ जुलै १८६७, मुकाम बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell

एज्युकेशनल इ० द० भाग.

दक्षिण भागांतील सर्व मास्तर लोकांस, एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून, हुकूमदे-

यांत येतो ऐसाजे, हल्लीं चालूं असलेल्या वेळापत्र
कांत आहे ह्मणजे बाळबोध पुस्तकाचा अभ्या-
स करविणें असें आहे. परंतु बाळबोध पुस्तका
चा, या पुढें बिलकुल अभ्यास करवूंनये. का-
नडी पुस्तकें त्या वेळांत वाचवावीं. आणि मोडी
लिहिणें, मोडी कागद वाचविणें इत्यादिमात्र मराठी
अभ्यास चालवावा. व सदहू प्रमाणें मास्तरांनीं अ
पलीं वेळापत्रकें दुरुस्त करावीं.

सदहू ठराव ज्या शाळा निवळ मराठी आहे
त्यांस लागूं नाहीं. इतर सर्व कानडी शाळेंत सदहू
प्रमाणें वहिवाट ज्यारीनें राहिली पाहिजे. कळावें
ता० ८।७।६७ मुकाम बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell.

इ. इ. द. भाग.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कूलमास्तरांस - एज्यु-
केशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून हुकुम-
तारीख १ आगष्ट १८६७ इसवी पासून, त्यां

लिहिल्या प्रमाणें, नवीन शाळेंत येणाऱ्या मुलांपासून ट्यूशन फी घेण्यांत यावी. (ट्यूशन फी ह्मणजे प्रथम शाळेंत जो मुलगा येईल, त्याजपासून एकवार शाळेंतील दरमहाचे फी शिवाय जास्त पैसा घ्यावयाचा तो.)

	दरमुलास.
व्हरन्याक्युलर शाळेंत ह्मणजे ज्या शाळेंत फक्त देशभाषा शिकवितात त्या शाळेंत.	०२
अँग्लो व्हरन्याक्युलर शाळेंत ह्मणजे ज्या शाळेंत देशभाषा, व इंग्रजी शिकवितात त्या शाळेंत.	+ ०४

टीप — अँग्लो व्हरन्याक्युलर शाळेंत इंग्रजी शिकविण्याचा प्रारंभ मुलांस ज्यावेळीं करावयाचा, त्या वेळेस मात्र ०४ आणें ट्यूशन फी घ्यावी. बाकी देशभाषा शिकण्या करितां जीं मुलें प्रथम येतील त्यां पासून प्रत्येक मुलांस ट्यूशन फी व्हरन्याक्युलर शाळे प्रमाणें ह्मणजे ०२ आणे घेण्यांत यावे.

सदहू प्रमाणें वहिवाट तारीख १ अगष्ट १८६७ पा-

पून अमलांत आणावी. ता० १४ जुलै सन १८६७ इस.

ठि. मु॥ बेळगांव

(Signed) W. H. Russell.

ए० इन्स्पेक्टर द० भाग.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कूलमास्तरांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून हु-
म. कित्येक शाळेंत सामान, पुस्तकें, नकाशे व-
रे चोरीस गेल्याबद्दल, आह्मांकडे रिपोर्ट आले व
एकवेळ आमच्याकडे भेटही आले आहेत त्या-
रून खालीं लिहिल्याप्रमाणें हुकूम देण्यांत येत-
आहे तो.

जी शाळा सामान ठेविण्या जोगी नसेल त्या-
ाळेचे मास्तरांनीं लागलाच आपापल्या डिपुटी इ-
स्पेक्टरांकडे रिपोर्ट करावा आणि शाळा दुरुस्त कर-
ण्याची तजविज करावी. असें जर त्यांणीं केलें नाहीं
र सर्व जबाबदारी शाळेचे सामानाबद्दल त्यांजकडे
आहे. चोरीस गेलेलें सामान मास्तर यांजकडून

भरून घेतलें जाईल.

डिपुटी इन्स्पेक्टर यांणीं आपले जिल्ह्यांत ज

ठिकाणीं चांगली शाळा, सोयवार सामान सुरक्षित

ठेवण्या जोगी नसेल ती जागा चांगली दुरुस्तका

ण्याची तजविज अतीसत्वर करावी. ज्यावेळीं ते शा

तपासण्यास जातील त्यावेळीं ती जागा त्यांणीं पाहू

कसी आहे त्याबद्दल आह्मांकडे परीक्षेचा रिपोर

येतो, त्यांत लिहून पाठवित जाऊन, दुरुस्त करवि

ण्याची कायतजविज केली तें ही कळवावें.

या उपर सामान वगैरे चोरीस गेल्याचा रि

पोर्ट आह्मांकडे आल्यास त्याबद्दल चौकशी अंत

त्यांचे कडे येळचे वेळीं, बंदोबस्त न केल्याबद्दल दे

षयेईल त्यांजवर चोरीस गेलेले सामान भरून

ण्याची जबाबदारी राहील. कळावें. ता० १५ जु

लै १८६७ इसवी.

(Signed) W. A. Russ

डि. इ. इ. द. भाग.

कसबा आडगा तालुका मजे बिसूर जिल्हा धारवाड येथील मास्तर गुरनाथ बाळाजी हेंगळकर-हे कांहीं दिवस हुकूमावांचून गैरहजर राहिले-सबब त्यास एक पगार २० रु. दंड करण्यांत आला आहे. ता॰ २६।७।६७ मुकाम बेळगांव.

(Signed) W. A. Russell

एज्युकेशनल इं॰ द॰ भाग.

दक्षिण भागांतील सर्व स्कुलमास्तर यांस.

एज्युकेशनल इन्स्पेक्टर दक्षिण भाग यांजकडून हुकूम.

लोकल्सेस देणारे मुलांकडून ॥६ अर्धा आणा प्रमाणें फी घेण्याची वहिवाट आहे, परंतु जे लोकसेस देतात त्याजपासून सदर्हू बद्दल, सर्टिफिकीट प्रथम आणऊन, नंतर अर्धा आणा प्रमाणें फी घ्यावी. असें असतां कितीएक शाळेंत अशा सर्टिफिकिटावांचून मुलें शाळेंत घेतलीं आहेत असें समजल्यावरून, हुकूम देण्यांत येतो कीं, या पुढें सर्टिफिकिटावांचून सेस देणारे मुलांकडून अर्धा आ-

या प्रमाणें जो वर्तल्याचें आह्मांस समजल्या
ज्या मास्तरांकडून अशी वहिवाट होईल व फी
जे कोणत्या प्रकारें ते वर्गा मास्तर लोक करती
त्यांजला हेडु काण्यास येईल, अगर काढूनही
दिले जाईल.

डिपुटी इन्स्पेक्टर हे शाळेची परीक्षा घेण
स जातील त्यावेळीं आपापले जिल्ह्यांतील शाळे
त सदर्हू बद्दल, चांगली चौकशी करावी. आणि
हुकूमाप्रमाणें ज्या मास्तरांकडून वहीवाट झाली
नसेल, त्याजबद्दल आह्मांकडे लागलेच रिपोर्ट
करित जावे. ता० २१।७।६७ मु॥ बेळगांव.
(Signed) W. A. Russell.

ए. इ. द. भाग.

जाहीरात.

मेहरबान वाडिंग्टन साहेब बहादूर इ. इन्स्पे
र मध्य भाग यांणीं पुणें पाठशाळा पत्रकांत नो
टीस दिली आहे ती बेळगांव जिल्ह्यांतील स्कुल

मास्तर यांस माहूम होण्याकरितां आह्मीं येथें छापून-
प्रसिद्ध करण्यांत आली आहे. तिकडे सर्व मास्तरांनीं
चांगलें लक्ष पुरवावें.

" मध्यभागांतील शाळाखात्याकडील अधिकारी-
वगैरे सर्व लोकांस कळण्याकरितां प्रसिद्ध करण्यांत-
येते कीं, गोविंद बल्लाळ बिवलकर हे कसबे वळवे ता-
लुके मजकूर येथील शाळेवर मास्तर असतांनां-
त्यांणीं शाळेंतील लोकलसेस न देणाऱ्या मुलांपासून
दोन आणे प्रमाणें फी वसूल करून सरकार कागदीं
सदर्हू मुलें लोकलसेस देत असल्याचें नमुद केलें आणि
त्याजबद्दल अर्धा आणाप्रमाणें फी जमा केली, असें-
मेहेरबान डि. इ. इन्स्पेक्टर जिल्हा सातारा यांचे नजरे-
स शाळेचे परीक्षे समयीं आल्यावरून, एकंदर नुक-
सान ११।१४।६ पै सदर्हू गोविंद बल्लाळ बिवलकरा-
जपासून भरून घेऊन त्यांस बडतर्फ केलें आहे. तर
सदर्हू मनुष्यास शाळाखात्यांत कोणीही नोकरी-
स ठेऊं नये.

कळावें तारीख २५ माहे जून सन १८७६.

सवी.

/Signed/ T. Waddington

इज्युकेशनल् इन्स्पेक्टर मध्यभाग.

/Singned/ Chanbassappa B. Dharwar/

डि. इ. इन्स्पेक्टर जिल्हा बेळगांव.

नोटीस.

बेळगांव जिल्ह्यांतील सर्व स्कुलमास्तरांस कळण्या करितां प्रसिद्ध करण्यांत येते कीं, शाळेंत लोकलसेस बसलेल्या मुलांकडून दरमहा अर्धा आणा घेण्याची वहिवाट सुरू आहे. परंतु त्याजबद्दल वास्तविक लोकलसेस देणारा आहे कींवा नाहीं याची खात्री करून घ्या वी. ह्मणजे कोणत्या गांवीं शेत असेल त्याजबद्दल दाखला घेतल्या शिवाय किंवा त्याची पावती पाहिल्या शिवाय त्यां मुलांकडून अर्धा आणा फी न घेतां दोन आणे घेत जावी. दाखल्या आल्या पासून अर्धा आणा फी सुरू करावी आणि त्याजबद्दल खालीं लिहिलेल्या नमुन्या प्रमाणें सर्व पंतोजी लोकांनीं एक बुक ठेवावें

तें आम्हीं परीक्षेस आल्यावेळीं तपासून पाहूं. कळावें ता० ११ जुलै १८९७ सु॥ निशाणी.

/Signed/ Chanbasappa B. Dhonwar.
डि· इ· इ· बेळगांव·

नमुना.

नंबर	१	
मुलाचें नांव.	२	
जमिन कोणाचें नांवें आहे.	३	
कुलाचे वगैरे नांवें असल्यास एकत्र आहेत किंवा नाहीं·	४	
कोणत्या गांवी आहे·	५	
सर्वे नंबर कोणता.	६	
दाखला आहे कींवा नाहीं·	७	

CONTD IN
NEXT ROLL

END